

Міністерство освіти і науки України

Харківський державний університет
харчування та торгівлі

Кафедра міжнародної економіки

ШТАЛЬ Т.В., ДОБРОСКОК Ю.Б.

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
для студентів денної та заочної форми навчання
напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка»

Харків2014

УДК 371.214.114:339.96(477)
ББК 75.58 (4 УКР) + 65.59 (4 УКР)
Ш - 87

Авторський колектив:
Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б.

Рецензенти:
Докт. екон. наук, проф. Н.Л. Савицька
канд. екон. наук, проф. О.А. Круглова

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки ХДУХТ, протокол № 11 від 14 квітня 2014 року.

Рекомендовано навчально-методичною комісією економічного факультету ХДУХТ, протокол № 8 від 30 квітня 2014 року.

Міжнародна економічна діяльність України: методичні рекомендації до семінарських та практичних занять для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки «Міжнародна економіка» / Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок – Харків: Видавництво «Форт», 2014. – 109 с.

На засадах модульного підходу до викладання навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» методичні рекомендації включають теоретичний (у формі контрольних питань і тестів різного рівня складності) та практичний (у формі задач) матеріал для вивчення курсу, що дозволяє сформувати та закріпити на семінарських заняттях теоретичні знання, уміння та практичні навички у галузі міжнародної економічної діяльності України: основ, форм та принципів міжнародної економічної діяльності, особливостей участі України в міжнародному русі товарів та послуг, міжнародному іноземному інвестуванні, функціонування валютно-фінансової системи України, участі України в міжнародному виробничому кооперуванні, міжнародному науково-технічному співробітництві, у міжнародних міграційних процесах.

УДК 371.214.114:339.96(477)
ББК 75.58 (4 УКР) + 65.59 (4 УКР)

© Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., 2014
© Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІН.....	6
МОДУЛЬ 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУТНІСТЬ, СУБ`ЄКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ	
Тема 1. Особливості міжнародної економічної діяльності.....	9
Тема 2. Суб`єкти міжнародних економічних операцій....	19
Тема 3. Експорт та імпорт товарів	23
Тема 4. Особливості міжнародної торгівлі послугами.	38
Тема 5. Міжнародне пряме та портфельне інвестування...	49
Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові операції	60
МОДУЛЬ 2. УКРАЇНА В СВІТОВИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ	
Тема 7. Науково-технічні зв`язки	74
Тема 8. Міжнародне виробниче кооперування.....	80
Тема 9. Трудова еміграція та іміграція	87
Тема 10. Регулювання міжнародної економічної діяльності.....	93
Тема 11. Україна у світових інтеграційних процесах.....	98
Тема 12. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва.....	105
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	109

ВСТУП

Успішне реформування економіки держави в цілому можливо тільки при розв'язанні завдань оптимізації усієї системи міжнародної економічної діяльності України, оскільки така діяльність є значним компонентом господарювання та його потужним каталізатором. У цьому контексті очевидною є необхідність по-новому осмислити як ті сталі зв'язки, які склалися у процесі міжнародного економічного співробітництва, так і нові детермінанти розвитку, що разом визначають параметри міжнародної економічної діяльності країн та приватних агентів господарювання.

З цими питаннями та методами їх вирішення студенти знайомляться при вивченні курсу “Міжнародна економічна діяльність України”.

Предмет курсу: система організаційно-економічних регулятивних взаємовідносин суб'єктів господарювання в процесі реалізації розвитку форм міжнародної економічної діяльності України.

Провідною *метою* цієї дисципліни є формування системи теоретичних знань, набуття практичних навичок у галузі міжнародної економічної діяльності України та її регулятивного забезпечення.

Методичні рекомендації з дисципліни “Міжнародна економічна діяльність України” містять питання, які забезпечують закріплення знань, які студенти одержують на лекційних та семінарських заняттях.

На досягнення зазначеної мети направлені такі *завдання* дисципліни:

- вивчення сутності й особливостей міжнародної економічної діяльності;

- форм, методів міжнародного торгівельного інвестиційного та валютно-фінансового співробітництва;
- оволодіння принципами та інструментами регулювання міжнародної економічної діяльності на макро- та мікрорівнях;
- набуття вмінь оцінювати стан, ефективність і перспективи участі України в інтеграційних процесах.

Засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється за допомогою вивчення лекційного та семінарського матеріалу, самостійної роботи з монографічною, методичною, довідковою літературою, періодикою, Internet, а також за допомогою самоперевірки з використанням тестів.

У результаті вивчення курсу “Міжнародна економічна діяльність України” студенти будуть спроможні:

- визначати проблеми, передумови та можливості інтеграції України у сучасну світогосподарську систему;
- характеризувати сутність системи міжнародних економічних відносин України та аналізувати умови їх розвитку;
- визначати форми, методи та інструменти регулювання міжнародної економіки на національному рівні;
- визначати шляхи, фактори, форми та інструменти розвитку міжнародної економічної інтеграції України;
- визначати сутність, передумови та суперечності глобалізації економічного співробітництва;
- характеризувати сутність конкретних форм міжнародних економічних відносин України, а саме: міжнародної торгівлі, міжнародної міграції робочої сили, міжнародних інвестицій і кредиту, міжнародних валютно-фінансових відносин.

ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІН:
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ:
СУТНІСТЬ, СУБ'ЄКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Тема 1. Особливості міжнародної економічної діяльності.

1.1. Міжнародна економічна діяльність та міжнародне економічне співробітництво як чинники світового економічного розвитку.

1.2. Форми міжнародної економічної діяльності.

1.3. Принципи міжнародної економічної діяльності.

1.4. Міжнародні економічні договори як головний інструмент міжнародної економічної діяльності держав.

Тема 2 Суб'єкти міжнародних економічних операцій.

2.1. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності.

2.2. Україна як суб'єкт міжнародного економічного права та агент світового господарства.

2.3. Система центральних органів виконавчої влади України, які здійснюють регулювання міжнародної економічної діяльності суб'єктів міжнародного права.

Тема 3. Експорт і імпорт товарів.

3.1. Міжнародна торгівля товарами як форма міжнародної економічної діяльності.

3.2. Суб'єкти виконання торговельних угод України.

3.3. Державне регулювання зовнішньої торгівлі України.

3.4. Сучасний стан зовнішньої торгівлі України та її державного регулювання.

Тема 4. Особливості міжнародної торгівлі послугами.

4.1. Сутність та основні показники торгівлі послугами як форми міжнародної економічної діяльності.

- 4.2. Характеристика основних суб'єктів міжнародної економічної діяльності України у сфері торгівлі.
- 4.3 Регулювання міжнародної торгівлі послугами у системі міжнародних економічних відносин.
- 4.4. Особливості розвитку міжнародної економічної діяльності України у формі торгівлі послугами.

Тема 5. Міжнародне пряме та портфельне інвестування.

- 5.1. Прямі іноземні інвестиції.
- 5.2 Портфельні інвестиції.
- 5.3 Регулювання прямого і портфельного інвестування.
- 5.4. Україна в системі руху інвестицій.

Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові операції.

- 6.1. Сутність валютно-фінансових відносин.
- 6.2 Україна в системі міжнародних валютних відносин.
- 6.3 Управління державним внутрішнім боргом.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

УКРАЇНА В СВІТОВИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Тема 7. Науково-технічні зв'язки.

- 7.1. Міжнародне науково-технічне співробітництво.
- 7.2. Регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва.
- 7.3. Міжнародне науково-технічне співробітництво України.

Тема 8. Міжнародне виробниче кооперування.

- 8.1. Міжнародне виробниче кооперування: поняття, принципи, види та форми.
- 8.2. Регулювання міжнародного виробничого кооперування.
- 8.3. Участь України у міжнародному виробничому кооперуванні.

Тема 9. Трудова еміграція та іміграція.

- 9.1. Міжнародна трудова міграція як вид міжнародної міграції населення.
- 9.2. Регулювання міжнародних міграційних процесів.
- 9.3. Україна у міжнародних міграційних процесах.

Тема 10. Регулювання міжнародної економічної діяльності.

- 10.1 Міжнародна економічна діяльність суб'єктів міжнародного права.
- 10.2 Цілі та механізми регулювання міжнародної економічної діяльності суб'єктів міжнародного права.
- 10.3 Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 11. Україна у світових інтеграційних процесах.

- 11.1. Процеси інтернаціоналізації на сучасному етапі.
- 11.2. Цілі й особливості інтеграції України в рамках СНД.
- 11.3. Україна в системі єврорегіонів.

Тема 12. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва.

- 12.1. Глобалізація як вища стадія інтегнаціоналізації економіки.
- 12.2. Фактори і наслідки глобалізації світової економіки
- 12.3. Вплив глобалізації на розвиток міжнародної економічної діяльності України.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУТНІСТЬ, СУБ'ЄКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Тема 1. Особливості міжнародної економічної діяльності.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню сутності, принципів, цілей міжнародної економічної діяльності, ознайомленню із загальними характеристиками трансформаційних процесів в Україні і світі.

План семінарського заняття:

1. Загальна характеристика економічних реформ в Україні в контексті світових тенденцій розвитку трансформаційних процесів.
2. Поняття, сутність, цілі, необхідність трансформаційних процесів.
3. Особливості економічних процесів в Україні.
4. Фактори, що впливають на хід перетворень в Україні.
5. Інтернаціоналізація трансформаційних процесів ХХ-го століття та політика економічного розвитку.
6. Загальна характеристика ринкових ознак економіки України.
7. Критерії оцінки трансформаційних процесів.
8. Проблеми формування ринкової економіки.
9. Відмінності ринкової моделі економіки відповідно до специфічних умов окремих країн.

Навчальні завдання:

1. Визначити основні тенденції економічних реформ в Україні в контексті світових трансформаційних процесів.

2. Визначити поняття, сутність, особливості міжнародної економічної діяльності та міжнародного економічного співробітництва.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Міжнародне економічне співробітництво - це:

- а) система узгоджених дій розвинених країн світу, спрямованих на вирішення глобальних проблем людства;
- б) система узгоджених дій суб'єктів світового господарства, спрямованих на зміцнення стабільності міжнародних економічних відносин, забезпечення сталого розвитку світової економіки, досягнення консенсусу між окремими суб'єктами світового господарства та вдосконалення правових механізмів взаємодії;
- в) процес співробітництва міжнародних міжурядових організацій, спрямований на спільну допомогу розвитку найменш розвинених країн світу;

г) система взаємодії розвинутих країн світу, яка включає узгоджені членами співтовариства програми і проекти, спрямовані на допомогу розвитку країн Азії і Африки, яка надається на умовах довгострокового кредитування або подальшої виплати кредитної допомоги продукцією, що буде вироблена цими країнами.

2. Економічна і Соціальна Рада ООН:

- а) координує діяльність усіх органів ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного економічного співробітництва, а також готує проекти конвенцій у цій сфері;
- б) законотворчий та виконавчий орган ООН, який здійснює поточну роботу з координування економічної діяльності організації;
- в) система контролюючих органів організації, які займаються розробкою і реалізацією економічних і соціальних проектів і програм організації;
- г) контролює реалізацію економічних і соціальних проектів, які виконуються за підтримкою розвинутих країн світу.

3. Засади міжнародного економічного співробітництва:

- а) визначає Декларація тисячоліття;
- б) визначають засновницькі документи ООН;
- в) визначає Конвенція ООН про економічне співробітництво;
- г) визначає Декларація про міжнародне економічне співробітництво ООН.

4. Міжнародна економічна діяльність - це:

- а) процес активних дій суб'єктів світового господарства, який націлений на реалізацію економічних інтересів як окремих країн, так і сукупності незалежних держав в цілому, яка координується Світовим Банком;

- б) це процес (сукупність) активних дій суб'єктів світового господарства, який націлено на забезпечення реалізації їх економічних інтересів та досягнення високого рівня економічної безпеки, нарощення матеріального багатства, задоволення потреб та вирішення існуючих проблем;
- в) сукупність економічних операцій і процесу взаємодії господарюючих суб'єктів різних країн з метою нарощення матеріального багатства і задоволення потреб;
- г) процес економічної інтеграції конкурентоспроможних господарюючих суб'єктів і галузей національних господарств різних країн з метою реалізації певних завдань, спрямованих на досягнення максимального економічного ефекту.

5. Міжнародна економічна діяльність:

- а) охоплює відносини між суб'єктами міжнародного економічного права (державами та міжнародними організаціями) та відносини між: фізичними і юридичними особами різних держав, включаючи і так звані діагональні відносини між державою і фізичними чи юридичними особами, що належать іноземній державі;
- б) охоплює дві категорії відносин: відносини між урядами країн як суб'єктів міжнародного економічного права, включаючи і відносини між окремими економічними суб'єктами різних країн; а також відносини на рівні міжнародних міждержавних та недержавних організацій;
- в) охоплює відносини, які підпадають під юрисдикцію міжнародних організацій і регулюються в межах міждержавних домовленостей;
- г) охоплює відносини між організаціями, підприємствами, регіонами, галузями і національними економіками в цілому, які носять економічний характер.

6. Міжнародна економічна діяльність суб'єктів міжнародного економічного права передбачає:

- а) виконання державних економічних зобов'язань, між-урядових та неурядових міжнародних організацій;
- б) виконання міжурядових економічних і соціальних угод, а також державних зобов'язань країни;
- в) виконання міждержавних економічних зобов'язань, міжурядових економічних угод, економічних зобов'язань міжнародних організацій;
- г) всі варіанти правильні.

7. Міжнародна економічна діяльність фізичних та юридичних осіб різних держав світу здійснюється:

- а) на рівні організацій, підприємств з повною самостійністю у виборі напрямів діяльності та іноземних партнерів;
- б) на рівні міжнародних компаній, діяльність яких носить глобальний характер;
- в) на рівні міжурядових рішень країн світу, виконання яких має обов'язковий характер;
- г) всі варіанти правильні.

8. У випадку, коли держава безпосередньо вступає у господарські відносини міжнародного характеру з іноземними фізичними і юридичними особами, міжнародні економічні відносини регулюються:

- а) міжнародним економічним правом;
- б) національним правом кожної держави;
- в) резолюціями і конвенціями, прийнятими країною за весь час здійснення нею міжнародного співробітництва;
- г) виключно угодами, укладеними в рамках співробітництва країни з конкретними фізичними або юридичними особами.

9. *Головними формами міжнародної економічної діяльності є:*

- а) торгівля товарами та послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародний поділ праці; координація в валютно-фінансовій сфері; науково-технічна діяльність;
- б) торговельна та інвестиційна діяльність, патентна та ліцензійна діяльність, науково-технічна діяльність; валютна та розрахункова діяльність; кооперація; координація міграційних процесів;
- в) торгівля товарами та послугами, інноваційна діяльність, міжнародний рух капіталу та трансакційні операції, кооперація і спеціалізація, трудова міграція;
- г) торгівля товарами та послугами; інвестиційна діяльність; валютно-фінансова діяльність; науково-технічна діяльність; кооперація; трудова діяльність фізичних осіб за межами країни постійного проживання.

10. *Найбільшим світовим експортером товарів є:*

- а) Німеччина;
- б) Китай;
- в) США;
- г) Великобританія.

11. *Найбільшим світовим імпортером товарів є:*

- а) США;
- б) Китай;
- в) Франція;
- г) Японія.

12. *Значний внутрішній ринок (з точки зору кількості покуців):*

- а) сприяє витоку інвестицій;
- б) сприяє обмеженню зв'язків з іншими країнами;

- в) стає причиною зниження експортних цін;
- г) сприяє зниженню імпорتنих цін на товари.

13. Значний внутрішній ринок з диференційованим попитом (за інших рівних умов) у порівнянні з ринком з недиференційованим попитом:

- а) сприяє розвитку міжнародної економічної діяльності;
- б) сприяє акумуляції ресурсів в національній економіці;
- в) сприяє диференціації товарів, що експортуються;
- г) сприяє зменшенню рівня імпоротної залежності країни.

14. Суб`єктами міжнародного права є:

- а) міжнародні та глобальні компанії;
- б) держави та міжнародні організації;
- в) галузі світової економіки і країни в цілому;
- г) все варіанти правильні.

15. Головним практичним керівництвом держав в сфері міжнародних договорів є:

- а) Конвенція про право міжнародних договорів;
- б) Декларація про застосування міжнародних договорів;
- в) Конвенція про сприяння міжнародному співробітництву;
- г) Конституції незалежних країн.

16. Згідно з законодавством України, міжнародні договори, які ратифіковані парламентом держави, є:

- а) наднаціональними законодавчими актами, які підлягають обов`язковому виконанню;
- б) складовою національного законодавства;
- в) частиною національного законодавства, які носять рекомендаційний характер;

г) частиною міжнародного права, які для набуття чинності в межах України мають бути схвалені Урядом.

17. Порядок укладення, виконання та припинення дії міжнародних договорів України з метою належного забезпечення національних інтересів, здійснення цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції України та законодавстві України:

- а) встановлює Конвенція ООН про право міжнародних договорів;
- б) встановлює закон України «Щодо міжнародних договорів України»;
- в) визначає Резолюція ООН про виконання міжнародних договорів;
- г) визначає Конституція України.

18. Міжнародні договори України з економічних, торговельних, науково-технічних, гуманітарних питань укладаються:

- а) від імені Уряду України;
- б) від імені Парламенту України;
- в) від імені Адміністрації Президента;
- г) від імені Міністерства закордонних справ України.

19. Від імені України:

- а) укладаються міжнародні договори України Президентом України або за його дорученням;
- б) укладаються міжнародні договори України Міністром закордонних справ за дорученням Президента;
- в) укладаються міжнародні договори України Прем'єр-міністром України або його заступниками;

г) всі варіанти правильні.

20. Згідно з українським законодавством підлягають ратифікації:

а) договори загальноекономічного, соціального характеру, договори про міжнародне науково-технічне та інноваційне співробітництво з подальшою спільною реалізацією проектів, договори про надання державної гуманітарної допомоги іншим країнам;

б) договори про отримання країною фінансової допомоги (позик і довгострокових кредитів), договори, які регулюють процес трудової міграції населення, договори загальноекономічного характеру (про економічне та науково-технічне співробітництво);

в) загальноекономічні (про економічне та науково-технічне співробітництво) договори, з загальних фінансових питань, з питань надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України;

г) договори, виконання яких носить наднаціональний характер і потребує спільної дії держав.

21. Міжнародні договори (багатосторонні та двосторонні) мають:

а) рекомендаційний характер;

б) обов'язковий характер;

в) декларативний характер;

г) обов'язковий характер, якщо це передбачено в рамках даного договору.

22. Рішення (рекомендації, постанови) міжнародних організацій та конференцій мають:

- а) рекомендаційний характер;
- б) обов'язковий характер;
- в) декларативний характер;
- г) обов'язковий характер, якщо це передбачено в рамках даного договору.

23. Клірингові угоди передбачають:

- а) взаємне зарахування надходжень і витрат у зустрічних торговельних, економічних операціях, причому з погашенням на певних умовах сальдо у вільно конвертованій валюті;
- б) взаємне зарахування надходжень і витрат у зустрічних торговельних, економічних операціях, причому без погашення сальдо у валюті (погашення поставками товарів і послуг);
- в) взаємне зарахування надходжень і витрат у зустрічних торговельних, економічних операціях, причому або без погашення сальдо у валюті (погашення поставками товарів і послуг), або з погашенням на певних умовах сальдо у вільно конвертованій валюті;
- г) взаємне зарахування надходжень і витрат у зустрічних торговельних, економічних операціях, причому з погашенням сальдо у національній валюті однієї з країн.

Контрольні питання:

1. Специфіка сучасних трансформаційних процесів в Україні.
2. Критерії оцінки результативності трансформаційних процесів в Україні в контексті інтернаціоналізації.
3. Західна модель ринкової економіки: за і проти.

Тема 2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню суб'єктів міжнародної економічної діяльності з виявленням їх класифікаційних ознак та характеристик.

План семінарського заняття:

1. Загальна характеристика та напрями міжнародної економічної діяльності.
2. Класифікація суб'єктів економічних операцій: спілки підприємців, міжнародні організації системи ООН, державні органи та організації, суб'єкти господарської діяльності.
3. Правовий стан і відповідальність суб'єктів міжнародних економічних операцій.
4. Основні види правових форм фірм і основні риси їх діяльності.
5. Відповідальність суб'єктів міжнародних економічних операцій в залежності від правового стану фірми.

Навчальні завдання:

1. Визначити основні суб'єкти міжнародних економічних операцій та їх характеристики.
2. Надати класифікацію суб'єктів міжнародних економічних операцій та визначити їх правовий стан та ступінь відповідальності в залежності від правового стану.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Згідно рівнів економічної діяльності суб'єкти міжнародної економічної діяльності класифікують:

- а) мікроекономічний;
- б) макроекономічний;
- в) міждержавний.

2. Суб'єкти міжнародної економічної діяльності згідно Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»:

- а) фізичні особи;
- б) об'єднання підприємств;
- в) місцеві органи влади.

3. Регулятивними мікроекономічними структурами зовнішньоекономічної діяльності України є:

- а) об'єднання підприємств;
- б) інформаційні структури;
- в) аудиторські фірми.

4. Цілями суб'єктів міжнародної економічної діяльності України макро- та мікрорівня, що збігаються, є:

- а) боротьба з конкурентами через їх поглинання;
- б) створення зон вільної торгівлі;

в) укладання комерційних угод бартерного типу.

5. Органи, що регулюють міжнародну економічну діяльність України на макрорівні:

- а) торговельні палати;
- б) фондові біржі;
- в) МБРР.

6. Торгово-промислова палата України відповідно до Закону України „Про торгово-промислові палати в Україні” є:

- а) недержавною прибутковою організацією;
- б) недержавною неприбутковою організацією;
- в) організацією, яка на добровільних засадах об'єднує юридичних осіб та громадян України.

7. Наддержавний рівень економічної діяльності України передбачає:

- а) спільні дії ТНК;
- б) підпорядкування та добровільну відмову держав від властивого їм суверенітету;
- в) делегування повноважень національних урядових структур до міжнародних.

8. Економічна та соціальна рада ООН має такі функції та повноваження:

- а) вести переговори зі спеціалізованими установами відносно угод, що визначають їхні взаємовідносини з Організацією Об'єднаних Націй;
- б) служити центральним форумом для обговорення міжнародних економічних і соціальних проблем глобального і міжгалузевого характеру;
- в) надання позик і інвестицій в розвитку бідним країнам.

9. Всесвітня торговельна організація-це:

- а) законодавча та інституційна основа міжнародної торгової системи, механізм багатостороннього узгодження і регулювання політики країн-членів у галузі торгівлі товарами і послугами, врегулювання торгових суперечок і розробки стандартної зовнішньоторгової документації;
- б) консультативний комітет найбільших приватних банків-кредиторів, що засідає у зв'язку з переговорами між ними та урядами країн-боржників з питань реструктуризації заборгованості, що звичайно ведуться одним із банків від імені й за дорученням інших банків-учасників консультативної ради;
- в) створена в рамках Групи Світового банку в 1996 р. автономна організація для врегулювання спорів між урядами й іноземними інвесторами.

Контрольні питання:

1. Класифікація суб'єктів економічних операцій: спілки підприємств, міжнародні організації системи ООН, державні органи та організації, суб'єкти господарської діяльності.
2. Правовий стан і відповідальність суб'єктів міжнародних економічних операцій.
3. Основні види правових форм фірм і основні риси їх діяльності.
4. Відповідальність суб'єктів міжнародних економічних операцій у залежності від правового стану фірми.

Тема 3. Експорт і імпорт товарів.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності міжнародної торгівлі товарами та її ролі в економічному розвитку країни. Вивченню поняття, сутності, цілей експортно-імпортних операцій та їх впливу на формування платіжного балансу країни. Класифікації товарів. Ознайомлення з Гармонізованою системою опису та кодування товарів.

План семінарського заняття:

1. Роль зовнішньої торгівлі в економічному розвитку України.
2. Поняття, сутність міжнародної торгівлі.
3. Визначення залежності країн від міжнародної торгівлі за методикою Світового Банку.
4. Аналіз чинників, що впливають на рівень і динаміку зовнішньої торгівлі України.
5. Механізм регулювання зовнішньоторговельних відносин і шляхи його удосконалення.
6. Стратегічні напрями коригування зовнішньоторговельної політики.
7. Заходи щодо забезпечення збалансованості експорту і імпорту.
8. Загальна характеристика зовнішньої торгівлі України та її структурна характеристика.
9. Сутність, поняття, цілі експортних і імпортних операцій. Аналіз структури експорту та імпорту по основних товарних позиціях.
10. Загальна характеристика зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами СНД.
11. Чинники, що впливають на стан цих відносин.
12. Взаємовідносини України з країнами Європейського регіону.
13. Торговельно-економічні відносини України з США.

14. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Азії та Африки.

Навчальні завдання:

1. З'ясувати сутність експортно-імпортних операцій в сфері торгівлі товарами та принципи їх здійснення.
2. Визначити основні чинники, що впливають на стан та динаміку торгівлі товарами в країні.
3. Розглянути основні системи класифікації товарів за товарними номенклатурами та цілі використання товарних номенклатур ЗЕД
4. Визначити основні показники, що визначають стан, динаміку та структуру товарного імпорту та товарного експорту.
5. Визначити та розглянути основні методи регулювання торгівлі товарами в Україні та світі.

Форми контролю:

- 1) тестування;
- 2) усне чи письмове опитування;
- 3) розбір конкретних ситуацій та вправ;
- 4) схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.
3. Розв'язати задачі.

Питання і завдання:

1. *Найбільшу питому вагу у світовому товарному експорті мають:*

- а) сільськогосподарські товари;
- б) промислові товари;
- в) залізо та сталь;
- г) нафта та газ.

2. *Процес оплачуваного обміну товарами між суб'єктами даної країни та інших країн - це:*

- а) міжнародна торгівля;
- б) світова торгівля;
- в) зовнішня торгівля;
- г) товарна торгівля.

3. *Експорт товарів - це:*

- а) продаж та вивезення товарів за кордон;
- б) купівля та ввезення товарів з-за кордону;
- в) сукупність експортних операцій окремо взятої країни з іншими країнами;
- г) сукупність товарно-грошових відносин між усіма країнами світу.

4. *Нині основою багатьох національних товарних номенклатур і номенклатур інтеграційних угруповань є:*

- а) СИТС
- б) КУЕГ
- в) ГС;
- г) СМТК.

5. До результатуючих показників оцінки міжнародної торгівлі товарами належать:

- а) сальдо торговельного балансу, експорт, імпорт, зовнішньоторговельний оборот; генеральна (загальна) торгівля; індекс Хіршмана
- б) сальдо торговельного балансу, індекс покриття експортом імпорту, індекс «умов торгівлі», індекс Хіршмана, коефіцієнт імпортої залежності, індекс чистої торгівлі;
- в) індекс «умов торгівлі», індекс стану торговельного балансу, індекс інтенсифікації експорту, товарна структура експорту, географічна структура імпорту, коефіцієнт імпортої залежності;
- г) індекс чистої торгівлі, сальдо торговельного балансу, експортна квота, імпортна квота, зовнішньоторговельний оборот.

6. Принципи міжнародної торгівлі сформульовані у:

- а) Заключному акті Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД),
- б) Угоді про тарифи і торгівлю;
- в) Маракеській угоді;
- г) Угоді щодо створення Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ).

7. Україна набула рівноправного членства у СОТ:

- а) 26 липня 1994 р.;
- б) 5 лютого 2008 р.;
- в) 4 квітня 2008р.;
- г) 16 травня 2008р.

8. Генеральна угода з тарифів і торгівлі, міжнародні конвенції, міжнародні угоди щодо торгівлі певним видом товарів належать до:

- а) двосторонніх угод;
- б) діагональних угод;
- в) багатосторонніх угод;
- г) обов'язкових угод

9. Україна бере участь у таких інтеграційних угрупованнях:

- а) СНД, ЄЄП, ЄС, ОЧЕС;
- б) СНД, ЄЄП, ЄврАзЕС, ГУАМ;
- в) ЄЄП, ЄС, ГУАМ, ОЧЕС;
- г) ЄЄП, ГУАМ, СНД, ОЧЕС.

10. Здійснення усіх експортно-імпорتنих операції лише державою в особі створених нею зовнішньоторговельних підприємств, організацій, об'єднань тощо притаманне:

- а) «діагональним» відносинам;
- б) державній монополії зовнішньої торгівлі;
- в) державному замовленню;
- г) режиму свободи зовнішньоекономічної діяльності.

11. В Україні виключно державні зовнішньоторговельні підприємства здійснюють торгівлю такими видами товарів:

- а) торгівля цукром, торгівля нафтопродуктами, торгівля зброєю та товарами військового та спеціального призначення;
- б) імпорт окремих видів лікарських засобів та медичної техніки, торгівля природним газом; торгівля зерном;

- в) експорт та імпорт військової техніки та озброєнь; експорт та імпорт окремих наркотичних та психотропних речовин і прекурсорів;
- г) торгівля озброєннями та товарами подвійного призначення, торгівля цукром, торгівля зерном.

12. До основних мотивів, які спонукають українські підприємства до експорту продукції, належать:

- а) підвищення прибутковості реалізації, потреба в сировині та матеріалах, оптимізація оподаткування, забезпечення валютних надходжень, технічна модернізація виробництва, зменшення ризиків недобросовісної поставки товару;
- б) підвищення прибутковості реалізації, забезпечення необхідного обсягу валютних надходжень, оптимізація оподаткування, розширення кола споживачів продукції, скорочення ризиків неплатежів та порушення умов експортного контракту, залучення до виробництва вільних потужностей;
- в) забезпечення валютних надходжень, розширення кола споживачів продукції, потреба в напівфабрикатах та готових виробах, які продаються лише на зовнішніх ринках, низька конкурентоспроможність вітчизняних аналогів імпортованих товарів, скорочення ризиків неплатежів та порушення умов експортного контракту, залучення до виробництва вільних потужностей;
- г) технічна модернізація виробництва, оптимізація оподаткування, скорочення ризиків неплатежів та порушення умов експортного контракту, підвищення прибутковості реалізації, розширення кола споживачів продукції, потреба в сировині та матеріалах.

13. Серед спеціальних нормативно-правових актів у сфері регулювання зовнішньої торгівлі України центральне місце посідає:

- а) Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
- б) Податковий кодекс України;
- в) Митний кодекс України;
- г) Конституція України.

14. Режим найбільшого сприяння означає, що:

- а) будь-яка перевага, сприяння привілей чи імунітет, які надаються стосовно будь-якого товару, що походить з будь-якої держави, мають негайно і безумовно надаватися аналогічному товару, який походить з території держав-членів СОТ або держав, з якими укладено двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння;
- б) стосовно імпортованих товарів походженням з держав-членів СОТ надається режим не менш сприятливий, ніж для аналогічних товарів українського походження щодо податків, зборів, встановлених законами та іншими нормативно-правовими актами правил та вимог до внутрішнього продажу, пропозиції до продажу, купівлі, транспортування, розподілу або використання товарів, а також правил внутрішнього кількісного регулювання, які встановлюють вимоги щодо змішування, переробки або використання товарів у певних кількостях чи пропорціях;
- в) винятки щодо режиму найбільшого сприяння в формі преференцій можуть бути зроблені для товарів, що походять з держав, з якими Україна уклала угоди про вільну торгівлю або митний союз чи проміжні угоди, що у майбутньому призведуть до створення зон вільної торгівлі або митних союзів у межах розумного періоду часу (10 років), чи угоди про прикордонну торгівлю та застосування генеральної системи преференцій;

г) пільговий режим, який надається одним торговельним партнером іншому в односторонньому або взаємному порядку без поширення такого режиму на треті сторони.

15. Система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів і безпеки за допомогою митно-тарифних і нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі - це ...:

- а) економічні методи регулювання;
- б) митна політика;
- в) митно-тарифне регулювання;
- г) Єдиний митний тариф України.

16. В Україні класифікація товарів для цілей митно-тарифного регулювання здійснюється за:

- а) ГС;
- б) КУЄГ;
- в) КТ СНД;
- г) УКТ ЗЕД.

17. У відсотках до митної вартості товару нараховуються:

- а) адвалорні мита;
- б) специфічні мита;
- в) комбіновані мита;
- г) альтернативні мита.

18. Ліцензування - це:

- а) метод кількісного регулювання зовнішньої торгівлі шляхом встановлення певного кількісного або вартісного обсягу товарів, експорт або імпорт яких дозволено протягом певного періоду часу;

- б) метод кількісного регулювання зовнішньої торгівлі шляхом видачі уповноваженими державними органами дозволів на експорт або імпорт товарів у встановленій кількості за певний проміжок часу;
- в) належним чином оформлене право па експорт (імпорт) протягом встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування;
- г) відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції по певному товару (товарах) та/або з певною країною (групою країн) протягом періоду дії режиму ліцензування по цьому товару (товарах).

19. Квоти, що встановлюються по товару (товарах) без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується, називаються:

- а) груповими квотами;
- б) спеціальними квотами;
- в) глобальними квотами;
- г) індивідуальними квотами.

20. Рішення про порушення та проведення антидемпінгових, антисубсидійних або спеціальних розслідувань і застосування відповідно антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів в Україні покладено на:

- а) Міжвідомчу комісію з міжнародної торгівлі;
- б) Міністерство економічного розвитку та торгівлі України;
- в) Кабінет міністрів України;
- г) Верховну Раду України.

21. Такі характерні риси, як зростання обсягів зовнішньої торгівлі, тенденція до зростання негативного сальдо торгового балансу в умовах лібералізації зовнішньої торгівлі та гармонізації її регулювання з вимогами СОТ, були притаманні зовнішній торгівлі України товарами на етапі, який тривав протягом:

- а) 1991-1995 рр.;
- б) 1996-1999 рр.;
- в) 2000-2004рр.;
- г) 2005-2008 рр.

22. Країна, яка є найбільшим торговельним партнером України за експортом та імпортом товарів, це:

- а) Німеччина;
- б) Туреччина;
- в) Російська Федерація;
- г) Польща.

23. У товарній структурі імпорту товарів до України найбільша питома вага належить:

- а) продукції металургії
- б) сільськогосподарській продукції;
- в) мінеральному паливу;
- г) продукції хімічної промисловості.

24. Після приєднання України до СОТ ставки мита на сільськогосподарські товари, що імпортуються до України, мають бути:

- а) підвищені;
- б) скорочені;
- в) рівними нулю;
- г) незмінними.

25. Чинниками, які зумовлюють розвиток імпорту товарів після вступу України до СОТ, виступають:

- а) зниження імпортних тарифів на українські товари, полегшення доступу до українських ринків імпортової продукції;
- б) скасування кількісних обмежень на експорт сільськогосподарської продукції, зниження ставок ввізного мита на деякі види продукції;
- в) зменшення кількості антидемпінгових розслідувань проти українських товарів, полегшення доступу до українських ринків імпортової продукції;
- г) зниження ставок ввізного мита на деякі види продукції, передусім сільськогосподарської, полегшення доступу до українських ринків продукції імпортного виробництва внаслідок зниження нетарифних бар'єрів.

Задачі

Задача 1

Використовуючи наведені у табл. 1 дані про зовнішню торгівлю України товарами у 2009-2012 рр., розрахуйте обсяги зовнішньоторговельного обороту, сальдо торговельного балансу, експортну та імпорту квоти для кожного з цих років.

Таблиця 1

Показники зовнішньої торгівлі в Україні товарами

Показники	2009р.	2010р.	2011р.	2012р.
Експорт, млн.дол.	44448,9	66954,4	39702,9	51430,5
Імпорт, млн.дол.	54041,1	85535,4	45435,6	60740,0

ВВП, млн.грн.	720731	948056	913345	1094607
Обмінний курс гривні до долара	5,0500	5,2672	7,7912	7,9356

Охарактеризуйте тенденції, притаманні зовнішній торгівлі України у 2009-2012 рр., зробіть висновки.

Задача 2

Проаналізуйте географічну структуру торгівлі України товарами з регіонами світу за 2007-2012 рр. (табл.2).

Таблиця 2

Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами, млн. дол.

Рік	Країни СНД	Європа	У т.ч. країни ЄС	Азія	Афри ка	Амер ика	Австр алія та Океан ія
Експорт							
2007	10531,1	10881,4	10233,4	8576,9	2393,9	1831,2	13,7
2008	12351,1	12625,5	12087,9	8446,2	2373,7	2550,9	17,9
2009	18087	14773,8	13916,4	10881,6	2792	2686,3	15,7
2010	23166,3	19732,8	18129,5	15887	3902,4	4144	64
2011	13472,9	10264,5	9499,3	12131,7	2627,8	1124,2	21,6
2012	18740,6	13829,9	13051,9	13715,4	3018,7	2000	28,4
Імпорт							

2007	16988,3	12666,4	12191,9	4685,5	426,2	426,2	103,9
2008	20112,3	16804,2	16194,6	6143,7	413	413	99,5
2009	25469,3	23048,9	22218,7	9042,2	673,1	673,1	128,4
2010	33377,8	30477	28868,4	15497,7	1559,1	1559,1	431,7
2011	19692,6	16233,8	15392,7	6538,6	617,6	617,6	149,4
2012	26697,4	20004,5	19101,2	10023,3	874,4	874,4	261,4

Які регіони світу мають найбільшу питому вагу у географічній структурі зовнішньої торгівлі України? Чим пояснюється велика частка цих регіонів у експорті та імпорті України?

У торгівлі з якими регіонами світу темпи експорту та імпорту були найбільшими протягом 2007-2012 рр.? Якими чинниками зумовлене це зростання?

Торгівля з якими регіонами зазнала найбільшого впливу світової фінансової кризи (тобто темпи падіння експорту та імпорту у 2009р. були найбільшими у порівнянні з 2008р.)? З якими з регіонів світу експортно-імпортні відносини відновилися найшвидше (тобто темпи зростання експорту та імпорту у 2010р. були найбільшими у порівнянні з 2009р.)?

Задача 3

Відомо, що торгівля ліками та іншими товарами медичного призначення перебуває у центрі багатьох державних органів. Зокрема, функція закупівлі та зберігання лікарських засобів та інших товарів медичного призначення як вітчизняного, так й іноземного виробництва, необхідних для лікування захворювань, покладено на Державне підприємство «Укрвакцина», підпорядковане Міністерству охорони здоров'я України. Також у сфері закупівель лікарських засобів та інших виробів медичного призначення на державному рівні діє Державне підприємство «Укрмедпостач», закупівлею медичного

обладнання та санітарного транспорту займається Державне українське об'єднання «Політехмед» та ін. В таблиці 3 наведено дані щодо зовнішньої торгівлі України товарами медичного призначення.

Таблиця 3

Зовнішня торгівля України товарами медичного призначення

Тип товарів медичного призначення	2010р.		2011р.		2012р.	
	експорт	Імпорт	експорт	імпорт	експорт	Імпорт
Лікарські Засоби	87,6	1334	123	1868	142,8	2359
Медичне обладнання	17,8	278,6	26,6	437	32,6	601
Інші мед. Товари	4,9	50,5	6,9	64,1	8,3	74,3

Чому така велика увага приділяється торгівлі товарами, які не мають значної питомої ваги ані в експорті, ані в імпорті? Грунтуючись на статистичних даних щодо торгівлі товарами медичного призначення, поясніть значущість торгівлі цими товарами для України.

Проаналізуйте динаміку (темпи росту та темпи приросту) зовнішньої торгівлі України товарами медичного призначення протягом 2010-2012рр. та зробіть висновки щодо виявлених тенденцій.

Контрольні питання:

1. Економічний аналіз стану експортної спеціалізації України.
2. Стратегічні напрями корегування зовнішньоекономічної політики України.
3. Проблеми зовнішньоторговельних відносин України з США та Канадою.

4. Динаміка зовнішньоекономічних відносин України з країнами Європи.
5. Відносини з Росією як провідний напрям взаємозв'язків України з учасниками СНД.

Тема 4. Особливості міжнародної торгівлі послугами.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності міжнародної торгівлі послугами та її ролі в економічному розвитку країни. Вивченню поняття, сутності, цілей експорту та імпорту послуг та їх впливу на формування платіжного балансу країни. Класифікації видів послуг за системою РКППБ МВФ.

План семінарського заняття:

1. Особливості міжнародної торгівлі послугами
2. Загальна характеристика, поняття та еволюція світових ринків послуг.
3. Сутність, поняття, цілі експортних і імпортних операцій з надання послуг.
4. Основні аспекти міжнародного регулювання торгівлі послугами.
5. Загальна характеристика зовнішньої торгівлі України послугами та її структура у відповідності з вимогами МВФ.
6. Моніторинг ринку послуг щодо забезпечення міжнародного торговельного обміну.
7. Шляхи вдосконалення зовнішньої торгівлі послугами в Україні.

Навчальні завдання:

1. З'ясувати сутність експортно-імпортних операцій в сфері торгівлі послугами та принципи їх здійснення.
2. Визначити основні чинники, що впливають на стан та динаміку торгівлі послугами в країні.
3. Розглянути основні види класифікації послуг за різноманітними системами та цілі їх використання.
4. Визначити основні показники, що визначають стан, динаміку та структуру імпорту та експорту послуг.
5. Визначити та розглянути основні методи регулювання торгівлі послугами в Україні та світі.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.
3. Розв'язати задачі.

Питання і завдання:

1. Послуга - це...

- а) це зміна в положенні інституційної одиниці, що сталася внаслідок дій і на основі взаємної угоди з іншою інституційною одиницею;
- б) трансакція між суб'єктами економічних відносин, яка націлена на отримання різного роду матеріального і нематеріального задоволення потреб споживача;
- в) трансакція між суб'єктами відносин у рамках ГАТС, яка націлена на отримання різного роду матеріального і нематеріального задоволення потреб споживача;
- г) трансакція між суб'єктами економічних відносин країн-членів СОТ, яка націлена на отримання різного роду матеріального і нематеріального задоволення потреб споживача.

2. Оплачуваний обіг послуг між різними країнами світу, який створює систему міжнародних товарно-грошових відносин між суб'єктами різних країн з приводу їх купівлі та продажу - це

- а) торгівля послугами;
- б) міжнародна торгівля послугами;
- в) світова торгівля послугами;
- г) світовий ринок послуг.

3. Номенклатура послуг, яка міститься в керівництві щодо складання платіжних балансів і використовується у статистичній звітності ЮНКТАД:

- а) КППБ ЮНКТАД;
- б) СМТК ООН;
- в) РКППБ ЮНКТАД;
- г) РКППБ МВФ.

4. Номенклатура послуг, в якій головною класифікаційною ознакою є ділове призначення послуги і застосовується для підготовки конкретних пропозицій під час здійснення міжнародних торговельних переговорів у СОР:

- а) ГАТС СОР;
- б) GNS/W/120;
- в) GNS/W-COT;
- г) РКППБ СОР.

5. Згідно з ГАТС країни-члени не зобов'язані використовувати:

- а) квоти на обсяг наданих послуг, обмеження на вартість послуг, обмеження загального числа організацій, фізичних осіб, що надають послуги;
- б) квоти на обсяг наданих послуг в енергетичній сфері;

- в) обмеження на вартість транспортних послуг;
- г) обмеження участі іноземного капіталу у країнах, що розвиваються.

*6. «Перелік вилучень з режиму найбільшого сприяння»
України визначає специфічні зобов'язання по наступних
секторах:*

- а) послуги комісійних агентів; послуги франчайзингу; послуги у сфері початкової освіти; обробка інформації та/або обробка даних в режимі он-лайн;
- б) послуги мережі телефаксу, в тому числі функції зберігання та направлення, функції зберігання та виклику; послуги з конверсії кодів та протоколів; послуги з оренди обладнання для будівництва або знесення будівель чи цивільних інженерних споруд з оператором;
- в) виробництво та розповсюдження кінематографічних робіт, телевізійних програм, аудіовізуальних робіт через трансляцію, або інші форми передачі на аудиторію; перевезення пасажирів і вантажів внутрішнім водним, та залізничним, наземним транспортом; послуги комп'ютерної системи резервування квитків;
- г) юридична документація і послуги з сертифікації; послуги в сферах складання актів ревізії та бухгалтерського обліку; послуги зі створення баз даних; послуги з досліджень ринку та вивчення громадської думки; послуги в сфері фотографії (крім аерофотозйомок).

*7. «Перелік вилучень з режиму найбільшого сприяння»
України визначає, що в'їзд і тимчасове перебування
іноземного постачальника послуг в Україні:*

- а) вимагає отримання ліцензії на проживання в регіоні ведення бізнесу і працевлаштування в Україні;

- б) не вимагає отримання ніякого дозволу;
- в) вимагає отримання підтвердження про працевлаштування в Україні;
- г) вимагає отримання дозволу на тимчасове перебування або дозволу на працевлаштування.

8. «Перелік вилучень з режиму найбільшого сприяння» України визначає, що доступ до фінансових та інших матеріальних ресурсів держави може надаватися:

- а) лише громадянам України та/або юридичним особам України;
- б) іноземним юридичним особам у випадку придбання об'єктів нерухомості, розташованих в Україні й необхідних для ведення бізнесу у сфері послуг;
- в) і національним, і іноземними фізичним особам для організації роботи у сфері послуг;
- г) немає правильної відповіді.

9. «Перелік вилучень з режиму найбільшого сприяння» України визначає, що право на отримання субсидій та інших форм державної підтримки може бути обмежене:

- а) окремим регіоном, категоріями осіб, постраждалих від свого несприятливого соціального і економічного стану, комерційними підприємствами малого бізнесу, об'єктами соціального значення, комунальними послугами;
- б) комерційними підприємствами малого бізнесу, об'єктами соціального значення, комунальними послугами;
- в) окремим регіоном, зоною вільної торгівлі;
- г) переліком іноземних суб'єктів, затвердженим ВРУ.

10. Розвиток сектору послуг в Україні обумовлений:

- а) інтенсивним розвитком промисловості внаслідок автоматизації та інформатизації виробництва;

- б) загальною лібералізацією економіки, тенденціями до зростання реальних доходів населення, розширенням платоспроможного попиту внаслідок реального економічного зростання;
- в) включенням України до групи нових індустріальних країн;
- г) скороченням частки промисловості та сільського господарства в валовій доданій вартості.

11. Процес оплачуваного обміну послугами між суб'єктами окремо взятої країни та інших країн:

- а) зовнішня торгівля послугами;
- б) міжнародна торгівля послугами;
- в) світова торгівля послугами;
- г) світовий ринок послуг.

12. До основних Законів України, які регулюють господарську діяльність, в окремих галузях послуг та розвиток підприємництва, відносять Закони:

- а) «Про комплексну програму утвердження України як транзитної держави у 2002-2010 рр.», «Про ратифікацію Основної багатосторонньої угоди про міжнародний транспорт щодо розвитку коридору Європа – Кавказ – Азія та технічних додатків до неї» та ін. ;
- б) «Про захист прав споживачів», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про інформацію», «Про захист інформації в автоматизованих системах», «Про туризм» та ін.;
- в) «Про режим іноземного інвестування», «Про приєднання України до Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків» та ін.;
- г) «Про приєднання України до Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків», «Про

комплексну програму утвердження України як транзитної держави у 2002-2010 рр.».

13. Чинне українське Законодавство з питань міжнародної економічної діяльності у сфері торгівлі послугами ґрунтується на:

- а) законодавчих актах України, пов'язаних із системою конвенційних норм;
- б) міжнародних договорах, учасником яких є Україна і які складають частину національного законодавства України;
- в) ГАТС;
- г) всі відповіді правильні.

14. До основних Законів України, які складають інституційну основу інтеграції України до Міжнародної транспортної системи, відносять закони:

- а) «Про комплексну програму утвердження України як транзитної держави у 2002-2010 рр.», «Про ратифікацію Основної багатосторонньої угоди про міжнародний транспорт щодо розвитку коридору Європа - Кавказ - Азія та технічних додатків до неї» та ін.;
- б) «Про режим іноземного інвестування», «Про приєднання України до Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків» та ін.;
- в) «Про комплексну програму утвердження України як транзитної держави у 2002-2010рр.», «Про приєднання України до Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків» та ін.;
- г) «Про режим іноземного інвестування», «Про приєднання України до Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків» та ін.

15. Основними стримуючими факторами розвитку зовнішньої торгівлі послугами України є:

- а) низькі конкурентні переваги вітчизняних провайдерів на внутрішньому і міжнародному ринках послуг;
- б) невідповідність номенклатури послуг України міжнародним стандартам;
- в) невідповідність інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури сучасним вимогам;
- г) всі відповіді правильні.

16. Призначення класифікатора послуг зовнішньоекономічної діяльності України

- а) регламентує правове регулювання всіх видів зовнішньоекономічної діяльності в Україні, включаючи зовнішню торгівлю, економічне, науково-технічне співробітництво та ін.;
- б) для оцінки зовнішньої торгівлі послугами України;
- в) закріплює право резидентів України на отримання та надання зазначеного у ньому переліку послуг;
- г) закріплює право нерезидентів України на отримання та надання зазначеного у ньому переліку послуг.

17. Важливим критерієм для зарубіжних ТНК при виборі аутсорсера є наявність _____ сертифікації виробника послуг

- а) СРММ, ISO 9000, СММ;
- б) СРЗМ, ISO 9001, СММ;
- в) СРЗМ, СММ;
- г) ISO 9001, СММ.

Задачі

Задача 1

Таблиця 1

Показники зовнішньої торгівлі послугами України і ВВП млн. дол.

Показники	2008р.	2009р.	2010р.	2011р.	2012р.
Експорт	6134,7	7505,5	9038,9		11636
Імпорт			4980,6	6468	
Зовнішньо-торговельний обіг	9069,7			18209,3	
Сальдо балансу Послуг		3786,1			6196
Експортна квота	0,108588		0,100307		
Імпортна квота			0,083165	0,090495	
ВВП		107753			173227
Темп росту експорту,%					

За допомогою основних показників міжнародної торгівлі послугами, знайти відсутні дані в таблиці 1.

За результатами розрахунків зробити висновки про стан зовнішньої торгівлі послугами України, її динаміку і роль у національній економіці.

Задача 2

Виконайте порівняльну характеристику результативних показників та інтенсивності розвитку зовнішньої торгівлі

України та Республіки Білорусь за даними, наданими у таблиці 2.

Таблиця 2

Показники зовнішньої торгівлі послугами України і Білорусі,
млн. дол.

Показники	2008р.	2009р.	2010р.	2011р.	2012р.
Експорт (Україна)	6134,7	7505,5	9038,9	11741,3	9598,3
Імпорт	2935	3719,4	4980,6	6468	5173,5
ВВП	86141,5	107753,	142719	179991,7	117403,6
Експорт (Білорусь)	66593	94788	29156	61374	31262
Імпорт	11563	26253	61298	91342	54524
ВВП	30210,8	36961,8	45257,7	60752,1	49037,5

Задача 3

Виконайте оцінку зміни структури зовнішньої торгівлі послугами України за десятирічний період, розрахувавши частку кожної категорії у загальному експорті/імпорті послуг України за даними у таблиці 3. Зробіть висновки про результативність зовнішньої торгівлі послугами України на основі індексів сальдо балансу торгівлі за 2010 і 2012 рр.

Таблиця 3

Структура зовнішньої торгівлі послугами України, млн. дол.

Категорії послуг	Експорт		Імпорт	
	2010р.	2012р.	2010р.	2012р.
Всього:	3800	11636	3004	5440
Транспортні послуги	3020	9207	690	1245
Поїздки	294	680	270	345

Послуги зв'язку	89	345	99	125
Будівельні послуги	38	138	71	105
Страхування	4	63	85	103
Фінансові послуги	22	575	74	1847
Комп'ютерні послуги	6	435	51	220
Роялті та ліцензійні платежі	1	41	663	411
Інші бізнес-послуги	251	127	576	232
Особисті, культурні і рекреаційні послуги	3	23	11	194
Урядові послуги	72	2	414	613

Контрольні питання:

1. Особливості міжнародної торгівлі послугами.
2. Основні аспекти міжнародного регулювання торгівлі послугами.
3. Структура зовнішньої торгівлі України послугами.
4. Моніторинг ринку послуг щодо забезпечення міжнародного торговельного обміну.
5. Шляхи вдосконалення зовнішньої торгівлі послугами в Україні.

Тема 5. Міжнародне пряме та портфельне інвестування.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню сутності прямого та портфельного інвестування. Визначенню стану та тенденцій інвестиційної діяльності в Україні та за її межами. У темі розглянуто поняття інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості та інвестиційної позиції країни.

План семінарського заняття:

1. Роль прямого інвестування у міжнародному бізнесі.
2. Поняття, види, форми міжнародної інвестиційної діяльності.
3. Прямі іноземні інвестиції: причини, економічний ефект, оцінка обсягу, державна підтримка.
4. Міжнародне портфельне інвестування як джерело залучення іноземного капіталу.
5. Правила міжнародного інвестування.
6. Міжнародні портфельні інвестиції: види, причини, оцінка обсягів.
7. Посередники при здійсненні закордонного портфельного інвестування.

Навчальні завдання:

1. Визначити поняття, сутність, види, форми міжнародної інвестиційної діяльності.
2. Розглянути особливості здійснення прямого і портфельного іноземного інвестування.
3. З'ясувати сутність поняття інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості та інвестиційної позиції їсть країни.
4. Розглянути особливості міжнародної інвестиційної діяльності України

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.
3. Розв'язати задачі.

Питання і завдання:

1. За визначенням МВФ, пряма іноземна інвестиція – це:

- а) капіталовкладення, спрямовані на заміну факторів виробництва, які використовуються, або зношених факторів виробництва, зокрема обладнання, яке з технічних причин не підлягає подальшій експлуатації;
- б) транскордонні трансакції, які стосуються купівлі боргових цінних паперів та акцій, інших за ті, що включаються до резервних активів;
- в) категорія транскордонного інвестування, за якої резидент певної економіки встановлює контроль або значний ступінь впливу на менеджмент підприємства, що знаходиться в іншій економіці;
- г) довгострокові вкладення з набагато меншим життєвим циклом порівняно з іншими формами іноземних інвестицій.

2. Відповідно до законодавства України, прямі інвестиції являють собою:

- а) господарські операції, які передбачають внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою;
- б) господарські операції, що передбачають внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, емітовані юридичною особою при розміщенні їх такою особою;
- в) інвестиції з доходів (прибутку) вже існуючих підрозділів в приймаючій країні, що контролюються іноземними корпораціями;
- г) інвестиції, що розширюють наявний виробничий потенціал підприємства.

3. Залежно від особливостей організаційно-галузевої інтеграції ПІІ можуть існувати у формі:

- а) паралельних інвестицій;
- б) горизонтальних інвестицій;
- в) віддалених інвестицій;
- г) замінюючих інвестицій.

4. Залежно від цілей іноземних інвесторів формою ПІІ можуть бути:

- а) засновницькі інвестиції;
- б) вертикальні інвестиції;
- в) інвестиції в поточних цінах;
- г) реінвестиції.

5. Залежно від способу фінансування ПІІ можуть здійснюватися за рахунок:

- а) фінансової допомоги міжнародних організацій;
- б) позичання коштів у неналежних фінансових інститутів;
- в) внутрішньофірмового перерозподілу інвестицій;
- г) правильні відповіді б) і в).

6. Інвестиційна позиція - це:

- а) показник боргу національної економіки наднаціональним організаціям;
- б) показник надходження інвестицій до економіки певної країни;
- в) статистичний показник, що відображає на певний час співвідношення між фінансовими активами резидентів певної економіки та обов'язками цих резидентів нерезидентам;
- г) показник співвідношення показників експорту товарів і послуг з певної країни і аналогічного імпорту.

7. Портфельні іноземні інвестиції за визначенням МВФ, - це:

- а) капіталовкладення, спрямовані на заміну факторів виробництва, які використовуються, або зношених факторів виробництва, зокрема обладнання, яке з технічних причин не підлягає подальшій експлуатації;
- б) транскордонні трансакції, які передбачають купівлю боргових цінних паперів та акцій, які не входять до категорії ПІІ або до резервних активів;
- в) категорія транскордонного інвестування, що асоціюється з резидентом в одній економіці, який має контроль або значний ступінь впливу на менеджмент підприємства, що знаходиться в іншій економіці;
- г) довгострокові вкладення з набагато меншим життєвим циклом порівняно з іншими формами іноземних інвестицій.

8. Відповідно до законодавства України портфельні інвестиції являють собою:

- а) господарські операції, які передбачають внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою;

- б) господарські операції, що передбачають купівлю цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку або на біржовому товарному ринку;
- в) інвестиції з доходів (прибутку) вже існуючих підрозділів в приймаючій країні, що контролюються іноземними корпораціями;
- г) інвестиції, що розширюють наявний виробничий потенціал підприємства.

9. Сек'юритизація - це:

- а) процес захисту іноземних інвестицій від політичних ризиків;
- б) процес накопичення акцій для встановлення контролю над об'єктом інвестування;
- в) процес обміну цінними паперами в угодах зі злиття і поглинання;
- г) процес переміщення фінансових активів від одного суб'єкта до іншого, з однієї країни в іншу за допомогою цінних паперів і інших фінансових інструментів.

10. Міжнародною організацією, що входить до групи Світового банку та відповідає за заохочення іноземного прямого інвестування в країни-члени, що розвиваються, є:

- а) БАГІ;
- б) МОП;
- в) ЄБРР;
- г) ЕКОСОС.

11. Метою діяльності багатостороннього агентства з гарантування інвестицій є:

- а) сприяння збільшенню притоку інвестицій в країни, що розвиваються, через надання гарантій по некомерційним ризикам;

- б) здійснення досліджень, збір і поширення інформації для сприяння інвестуванню;
- в) надання технічної допомоги країнам, проведення консультацій з інвестиційних питань;
- г) всі відповіді правильні.

12. Головною метою діяльності цієї міжнародної організації є сприяння потоку іноземних капіталів шляхом створення умов для примирення й урегулювання спорів між урядами й іноземними інвесторами:

- а) Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів;
- б) Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій;
- в) Міжнародна фінансова корпорація;
- г) Міжнародний банк реконструкції і розвитку.

13. Основною метою діяльності цього міжнародного інституту є забезпечення стійкого припливу приватних інвестицій до країн, що розвиваються; сприяння їх економічному зростанню через заохочення приватного підприємництва у виробничому секторі:

- а) Міжнародна асоціація розвитку;
- б) Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій;
- в) Міжнародна фінансова корпорація;
- г) Міжнародний банк реконструкції і розвитку.

14. Основною кредитною установою світового банку, що займається заохоченням іноземного інвестування через надання гарантій або участь в позиках та інших інвестиціях приватних кредиторів є:

- а) Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів;
- б) Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій;
- в) Міжнародна асоціація розвитку;

г) Міжнародний банк реконструкції і розвитку

15. Діяльність цієї міжнародної організації спрямована на допомогу країнам, що розвиваються, через заохочення розвитку приватного сектора, мобілізації внутрішніх і зовнішніх джерел капіталу:

- а) Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів;
- б) Міжнародна асоціація розвитку;
- в) Міжнародна фінансова корпорація;
- г) Міжнародний банк реконструкції і розвитку.

16. Двосторонні інвестиційні угоди визначають:

- а) умови, форми, засоби здійснення прямих іноземних інвестицій в країнах угоди;
- б) заходи регулювання прямих іноземних інвестицій в третіх країнах;
- в) форми портфельних іноземних інвестицій;
- г) час і тривалість міжнародного кредитування.

17. Міжнародні угоди, які передбачають утримання податків з доходів на іноземні інвестиції або в країні базування головної компанії або в країні, де розташовані її підрозділи - це:

- а) угоди про між фірмові злиття та поглинання;
- б) угоди про скасування подвійного оподаткування;
- в) угоди про інвестиційне співробітництво;
- г) угоди про розподіл товарних ринків.

18. Міжнародними організаціями з регулювання іноземного інвестування, до яких входить Україна, є:

- а) СОТ і МВФ;
- б) БАГІ і МЦУІС;

- в) ЄАВТ і ФАО;
- г) правильних відповідей немає.

19. Найбільший обсяг ППІ Україною був отриманий в - _____ році

- а) 2006;
- б) 2007;
- в) 2008;
- г) 2009.

20. Основною країною-інвестором української економіки протягом 2007-2009 років є:

- а) Польща;
- б) Кіпр;
- в) Угорщина;
- г) США.

21. Органом державної влади, який уповноважений забезпечувати проведення державної політики у сфері сприяння іноземному інвестуванню економіки України, є:

- а) «Укрексімбанк»;
- б) «Укрзовнішторг»;
- в) «Укрзовнішінвест»;
- г) «Укргазбанк».

22. Основною країною-реципієнтом українських прямих інвестицій є:

- а) Кіпр;
- б) Росія;
- в) Китай;
- г) Грузія.

23. Головними іноземними біржами, де українські компанії розміщують свої акції є:

- а) Токійська і Чиказька біржі;
- б) Лондонська і Варшавська біржі;
- в) Московська і Віденська біржі;
- г) Франкфуртська і Нью-Йоркська біржі.

24. Україна в міжнародному русі інвестицій є:

- а) чистим експортером капіталу;
- б) чистим імпортером капіталу;
- в) суб'єктом, що не здійснює інвестиційних операцій;
- г) правильних відповідей немає.

25. Чиста міжнародна інвестиційна позиція України є:

- а) позитивною;
- б) збалансованою;
- в) негативною;
- г) не розраховується.

Задачі

Задача 1

У таблиці 1 представлена інформація щодо окремих показників прямих іноземних інвестицій (ПІІ) і міжнародного виробництва.

Таблиця 1

Показники ПІІ і міжнародного виробництва в 2010-2012 рр. (млрд. дол. США)

Показники	2010р.	2011р.	2012р.
Приплив ПІІ	208	986	1114
Відплив ПІІ	241	893	1104
Накопичена сума ввезених ПІІ	2082	11525	17743

Накопичена сума вивезених ПП	2087	12417	18982
Прибуток від ввезених ПП	74	791	940
Прибуток від вивезених ПП	120	902	1008
Світовий ВВП	22121	45273	55005

Завдання:

- 1) розрахуйте темпи переміщення і накопичення ПП;
- 2) розрахуйте рівень прибутковості від ввезених та від вивезених ПП;
- 3) визначте питому вагу накопичених ПП у світовому ВВП;
- 4) поясніть, чому обсяги ввезених та вивезених ПП за один рік не співпадають.

Задача 2

Сума накопичених ПП в країні складає 100 млрд. дол., сума накопичених портфельних інвестицій – 80 млрд. дол., сума отриманих кредитів – 50 млрд. дол. Сума накопичених ПП країни за кордоном складає 120 млрд. дол., сума портфельних інвестицій – 50 млрд. дол., сума наданих кредитів іншим країнам – 45 млрд. дол.

Визначте інвестиційну позицію країни.

Задача 3

Українська компанія вирішує придбати підприємство в Росії, яке коштує 800 млн. руб. Але це завелика ціна і компанія з України сподівається скоротити витрати в гривнях на купівлю на 10%. Українська компанія може цього досягти, якщо курс гривні в рублях певним чином зміниться. Зараз курс складає 0,26 грн. за 1 руб.

Як має змінитися курс гривні відносно російського рубля?

Контрольні питання:

1. Інвестиційний клімат в Україні та система оцінок інвестиційного ризику.
2. Система страхування ризиків при здійсненні портфельного інвестування.
3. Прямі іноземні інвестиції як основа міжнародного руху підприємницького капіталу.

Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові операції.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності валютних операцій та їх ролі у міжнародній економічній діяльності. У темі розглянуто основні валютно-фінансові операції та особливості здійснення валютних операцій в Україні. Окрему увагу приділено особливостям здійснення міжнародних фінансових розрахунків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України.

План семінарського заняття:

1. Валютні операції у міжнародній економічній діяльності.
2. Поняття «валюта», валютний курс, валютний паритет, валютна котировка.
3. Режими валютних курсів.
4. Загальна характеристика валютних ринків.
5. Особливості здійснення валютних операцій в Україні: касових і термінових.
6. Фінансові операції у міжнародній економічній діяльності.
7. Поняття, особливості та специфіка міжнародних фінансових розрахунків.
8. Форми та механізм здійснення міжнародних розрахунків.
9. Роль гарантійних операцій у міжнародній економічній діяльності.

Навчальні завдання:

1. З'ясувати сутність та поняття валютно-фінансових операцій.
2. Розглянути види та особливості валютних операцій.
3. Розглянути види та особливості фінансових розрахунків.
4. З'ясувати форми та механізм здійснення міжнародних розрахунків.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Відповідно до ст. 10 господарського кодексу України, валютна політика – це політика, що спрямована на:

- а) встановлення і підтримання паритетного курсу національної валюти щодо іноземних валют, стимулювання зростання державних валютних резервів та їх ефективне використання;
- б) забезпечення ефективного розподілу і перерозподілу валового національного продукту та використання матеріальних, трудових та грошових ресурсів, стабільне фінансування економічного та соціального розвитку держави;
- в) забезпечення довгострокових структурних змін у світовій валютній системі;
- г) немає правильної відповіді.

2. У сфері валютного регулювання Державна податкова служба України здійснює контроль за:

- а) валютними операціями, що проводяться на території України резидентами та нерезидентами;

- б) додержанням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України;
- в) дотриманням правил поштових переказів та пересилання валютних цінностей через митний кордон України;
- г) дотриманням затвердженого Верховною Радою України ліміту зовнішнього державного боргу України.

3. У сфері валютного регулювання Державна митна служба України здійснює контроль за:

- а) валютними операціями, що проводяться на території України резидентами та нерезидентами;
- б) додержанням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України;
- в) дотриманням правил поштових переказів та пересилання валютних цінностей через митний кордон України;
- г) дотриманням затвердженого Верховною Радою України ліміту зовнішнього державного боргу України.

4. У сфері валютного регулювання Державна служба зв'язку України здійснює контроль за:

- а) валютними операціями, що проводяться на території України резидентами та нерезидентами;
- б) додержанням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України;
- в) дотриманням правил поштових переказів та пересилання валютних цінностей через митний кордон України;
- г) дотриманням затвердженого Верховною Радою України ліміту зовнішнього державного боргу України.

5. Згідно декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» №15-93 від 19.02.1993 р., основними державними органами,

що мають повноваження у валютного регулювання і валютного контролю, є:

- а) Національний банк України, Кабінет Міністрів України, Державна податкова служба України, Державна служба зв'язку України та Державна митна служба України;
- б) Міністерство фінансів України, Державна служба статистики України, Адміністрація Президента та Верховна Рада України;
- в) Національний банк України, Державна служба зв'язку України, Служба безпеки України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- г) немає правильної відповіді.

6. Згідно декрету КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» № 15-93 від 19.02.1993 р., до функцій Національного банку України належать:

- а) здійснення валютної політики виходячи з принципів загальної економічної політики України;
- б) складання разом з Кабінетом Міністрів України платіжного балансу України;
- в) контроль за дотриманням затвердженого Верховною Радою України ліміту зовнішнього державного боргу України;
- г) всі відповіді є вірними.

7. Згідно декрету КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» № 15-93 від 19.02.1993 р., до функцій Національного банку України належать:

- а) видача ліцензії на здійснення валютних операцій та прийняття рішень про їх скасування;
- б) установлення способів визначення і використання валютних (обмінних) курсів іноземних валют, виражених у валюті України, курсів валютних цінностей, виражених у іноземній валюті або розрахункових (клірингових) одиницях;

- в) забезпечення публікації банківських звітів про власні операції та операції уповноважених банків;
- г) всі відповіді є вірними.

8. Валютна політика, що передбачає зміну облікової ставки Національним банком, спрямована на регулювання валютного курсу і платіжного балансу шляхом впливу на міжнародний рух капіталу, з одного боку, і динаміку внутрішніх кредитів, грошової маси, цін та сукупного попиту - з іншого боку, має назву:

- а) золотодевізна політика;
- б) девізна політика;
- в) дисконтна політики;
- г) поточна валютна політика.

9. Валютна політика, що передбачає вплив на курс національної валюти шляхом зміни попиту та пропозиції національної валюти на валютному ринку, має назву:

- а) поточна валютна політика;
- б) дисконтна політики;
- в) девізна політика;
- г) золотодевізна політика.

10. Валютна інтервенція як інструмент валютної девізної політики передбачає:

- а) здійснення операцій купівлі та продажу національної валюти або конкурентної їй валюти на міжнародному валютному ринку;
- б) зміну облікової ставки національним банком, спрямовану на регулювання валютного курсу і платіжного балансу;

- в) встановлення обмежень щодо обміну національної валюти країни на іноземну, а також здійснення інших валютних операцій;
- г) зниження офіційного курсу валюти певної країни щодо золота чи срібла.

11. Інструмент валютної політики, спрямований на регулювання структури валютних резервів шляхом включення до їх складу різних валют з метою забезпечення міжнародних розрахунків, проведення валютної інтервенції, захисту від валютних витрат, має назву:

- а) валютна інтервенція;
- б) регулювання рівня конвертованості валюти;
- в) диверсифікація валютних резервів;
- г) зміна режиму валютного курсу.

12. Згідно з проектом постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку встановлення розміру плати за надання кредитів (позик), залучених державою, або державних гарантій» від 17 березня 2011р. N 256, при розрахунку розміру плати за державними кредитами, використовуються такі методи:

- а) пропорційний, середньоарифметичний, середньозважений;
- б) рейтинговий, ринковий, актуарний;
- в) екстраполяційний, справедливої ціни, рівнозважений;
- г) основний, додатковий, спеціалізований.

13. Згідно закону «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції й розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та багатобічного агентства по гарантуванню інвестицій» N 2402-XII від 3

червня 1992 року, повноваження вирішувати всі питання, що стосуються вступу України до них надаються:

- а) Державною податковою адміністрацією;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Адміністрацією президента України.

14. Згідно закону «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції й розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та багатобічного агентства по гарантуванню інвестицій» N 2402-XII від 3 червня 1992 року, депозитарієм будь-яких сум цих організацій на території України виступає:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Національний банк України;
- в) Верховна Рада України;
- г) Міністерство фінансів України.

15. Згідно декрету КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» № 15-93 від 19 лютого 1993 р., до валютних цінностей на території України належать:

- а) валюта України, іноземна валюта, платіжні документи та інші цінні папери, банківські метали;
- б) валюта України, іноземна валюта, платіжні документи та інші цінні папери, ювелірні вироби з дорогоцінних металів;
- в) валюта, транспортні документи, ювелірні вироби з дорогоцінних металів, банківські метали;
- г) немає правильної відповіді.

16. Відповідно до декрету КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» № 15-93 від 19 лютого 1993 р., валютними операціями на території України є операції, пов'язані з:

- а) переходом права власності на валютні цінності, за винятком операцій, що здійснюються між резидентами у валюті України;
- б) використанням валютних цінностей у міжнародному обігу як засобу платежу, з передаванням заборгованості та інших зобов'язань, предметом яких є валютні цінності;
- в) переходом права власності на валюту України від одного резидента до іншого;
- г) відповіді а) і б) є вірними.

17. Відповідно до постанови правління НБУ «Про затвердження положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою» N 281 від 10.08.2005р., обмін (конвертація) іноземної валюти - це:

- а) операція з купівлі (продажу) однієї іноземної валюти за іншу іноземну валюту;
- б) продаж іноземної валюти за гривні;
- в) купівля іноземної валюти за гривні;
- г) всі відповіді є вірними.

18. Відповідно до постанови правління НБУ «Про затвердження положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою» N 281 від 10.08.2005р., валютна операція на умовах «ТОД» - це:

- а) валютна операція за договором, умови якого передбачають виконання цієї операції в день укладення договору;
- б) валютна операція за договором, умови якого передбачають виконання цієї операції в перший робочий день після дня укладення договору,

- в) валютна операція за одночасно укладеними угодами, умови яких поєднують купівлю або продаж іноземної валюти на умовах «спот» із зворотнім продажем або купівлею тієї самої іноземної валюти на умовах «форвард»;
- г) валютна операція за форвардним договором, умови якого передбачають виконання цієї операції пізніше ніж на другий робочий день після дня укладання договору.

19. Ліцензування валютних операцій в Україні передбачає надання:

- а) генеральних та індивідуальних ліцензій на здійснення валютних операцій;
- б) експортних та імпорتنих ліцензій в межах встановлених квот;
- в) автоматичних та загальних ліцензій на здійснення валютних операцій;
- г) дозволу на проведення торгових операцій з ліцензійною продукцією на території України.

20. Генеральні валютні ліцензії в Україні видаються:

- а) комерційним банкам та іншим кредитно-фінансовим установам для здійснення валютних операцій, що не потребують індивідуальної ліцензії на весь період дії режиму валютного регулювання;
- б) нефінансовим установам на здійснення валютних операцій протягом календарного року;
- в) резидентам і нерезидентам на здійснення разової валютної операції на період, необхідний для її здійснення;
- г) комерційним банкам на здійснення валютних операцій, що не потребують індивідуальної ліцензії, на весь період дії режиму валютного регулювання у певній валюті.

21. Згідно законодавства України, валютний контроль - це:

- а) комплекс адміністративних заходів, які спрямовані на стримування вивезення і стимулювання повернення валютних коштів у країну;
- б) бюджетне фінансування національних експортерів, що дає їм можливість продавати товар іноземним покупцям по нижчій ціні, ніж на внутрішньому ринку, і тим самим стимулювати експорт;
- в) це довгостроковий продаж товару на світовому ринку за нижчою ціною, ніж на внутрішньому ринку;
- г) сукупність економічних, юридичних і організаційних форм і методів у галузі валютних відносин, здійснюваних державою і міжнародними валютно-фінансовими організаціями.

22. Згідно статті 12 декрету КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю», валютному контролю підлягають:

- а) валютні операції за участю резидентів і нерезидентів;
- б) зобов'язання щодо декларування валютних цінностей та іншого майна резидентів, яке перебуває за межами України;
- в) валютні операції за участю резидентів на території України;
- г) відповіді а) і б) вірні.

23. Відповідно до закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994р., встановлено такі строки розрахунків експортно - імпорнтними операціями підприємств космічної галузі:

- а) до 90 календарних днів;
- б) до 180 календарних днів;
- в) до 360 календарних днів;
- г) до 500 календарних днів.

24. Посередницька фінансова операція, яка пов'язана з поступкою посереднику кредитом неоплачених платежів-

вимог за поставлені товари, виконані роботи, послуги і, відповідно, права одержання платежу за ними за рахунок сум, які стягуються з боржника за платіжними документами, має назву:

- а) факторинг;
- б) форфейтинг;
- в) лізинг;
- г) кредитування.

25. Операція з купівлі експортних вимог банком або спеціалізованою фінансовою компанією з виключенням права регресу на експортера у разі несплати, має назву:

- а) лізинг;
- б) кредитування;
- в) форфейтинг;
- г) факторинг.

26. Сума безумовних зовнішніх зобов'язань держави перед кредиторами-нерезидентами щодо прийнятих на себе строкових непогашених зобов'язань за спожиті ресурси – це:

- а) зовнішній державний борг;
- б) зовнішнє державне запозичення;
- в) зовнішні боргові зобов'язання;
- г) зовнішня державна заборгованість.

27. Залучення країною фінансових і нефінансових засобів нерезидентів, яке передбачає прийняття зовнішніх державних зобов'язань щодо повернення коштів на умовах строковості та платності - це:

- а) зовнішній державний борг;
- б) зовнішнє державне запозичення;

- в) зовнішні боргові зобов'язання;
- г) зовнішня державна заборгованість.

28. В результаті отримання у іноземних кредиторів фінансових або нефінансових активів за борговими інструментами та всіма іншими борговими зовнішніми зобов'язаннями на умовах їх своєчасного повернення зі сплатою боргових послуг виникають:

- а) зовнішній державний борг;
- б) зовнішнє державне запозичення;
- в) зовнішні боргові зобов'язання;
- г) зовнішня державна заборгованість.

29. Внаслідок невиконання боргових зобов'язань щодо погашення і обслуговування боргу в строк перед нерезидентом виникає:

- а) зовнішній державний борг;
- б) зовнішнє державне запозичення;
- в) зовнішні боргові зобов'язання;
- г) зовнішня державна заборгованість.

30. Залучення країною фінансових і нефінансових засобів нерезидентів, яке передбачає прийняття зовнішніх державних зобов'язань щодо повернення коштів на умовах строковості та платності - це:

- а) зовнішнє державне запозичення;
- б) погашення державного зовнішнього боргу;
- в) обслуговування державного зовнішнього боргу;
- г) реорганізація боргу.

31. Здійснення виплат з боргових зобов'язань перед іноземними кредиторами щодо погашення основної суми боргу - це:

- а) зовнішнє державне запозичення;
- б) погашення державного зовнішнього боргу;
- в) обслуговування державного зовнішнього боргу;
- г) реорганізація боргу.

32. Здійснення виплат за зобов'язаннями перед іноземними кредиторами за відсотками та супутніх платежів, крім сплати основної суми боргу – це:

- а) зовнішнє державне запозичення;
- б) погашення державного зовнішнього боргу;
- в) обслуговування державного зовнішнього боргу;
- г) реорганізація боргу.

33. Двостороння (за участю як кредитора, так і позичальника) домовленість, що змінює встановлені умови обслуговування боргу - це:

- а) зовнішнє державне запозичення;
- б) погашення державного зовнішнього боргу;
- в) обслуговування державного зовнішнього боргу;
- г) реорганізація боргу.

34. Невиконання боргових зобов'язань країною-позичальником - це:

- а) дефолт;
- б) переоформлення (рефінансування) боргу;
- в) переуступка боргу;
- г) конверсія зовнішнього боргу.

35. Офіційне відстрочення платежів за зовнішнім боргом і встановлення нових триваліших термінів погашення відстроченої суми — це:

- а) дефолт;
- б) переоформлення (рефінансування) боргу;
- в) переуступка боргу;
- г) конверсія зовнішнього боргу.

36. Трибічна угода між кредитором, колишнім позичальником і новим позичальником, відповідно до якої новий позичальник приймає на себе непогашені зобов'язання колишнього позичальника перед кредитором і несе відповідальність за погашення боргу - це:

- а) дефолт;
- б) переоформлення (рефінансування) боргу;
- в) переуступка боргу;
- г) конверсія.

37. Обмін зовнішнього боргу в іноземній валюті на неборгове зобов'язання в національній валюті з дисконтом, т.ч. має місце зміна характеру вимоги до країни - це:

- а) дефолт;
- б) переоформлення (рефінансування) боргу;
- в) переуступка боргу;
- г) конверсія.

Контрольні питання:

1. Становлення та розвиток валютного ринку України.
2. Порівняльна характеристика форвардних та ф'ючерсних валютних операцій.
3. Характеристика факторів, що зумовлюють вибір форми міжнародних розрахунків.

Тема 7. Науково-технічні зв'язки.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності міжнародних науково-технічних зв'язків та їх ролі в економічному розвитку країни. Вивченню основних форм результатів інтелектуальної праці та їх використання. Ознайомленню з основними правилами регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва.

План семінарського заняття:

1. Типологічні ознаки міжнародного технологічного трансферу.
2. Транснаціональна комерціалізація інновацій і технологій.
3. Об'єкти (технології) світового та міжнародних ринків технологій та їх класифікація.
4. Сучасні форми міжнародного комерційного трансферу.
5. Загальна характеристика продуцентів технологій.
6. Проблеми розвитку науково-технічного потенціалу України.
7. Еволюція науково-технічного потенціалу і науково-технічної та інноваційної політики держави.
8. Лізингові операції як напрям трансферу технологій.
9. Стан та перспективи ліцензійної торгівлі України.
10. Інтегрована оцінка можливостей і напрямку адаптації перехідної економіки України до процесів техноглобалізму.
11. Концепція інноваційно-технологічної політики.

Навчальні завдання:

1. Визначити сутність та принципи міжнародного науково-технічного співробітництва.
2. Ознайомитись з принципами та формами міжнародного трансферу технологій.
3. Розглянути лізингові операції як напрям трансферу технологій.
4. Визначити стан та перспективи ліцензійної торгівлі України.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Патент - це:

- а) охоронний документ (свідоцтво), що видається компетентним урядовим (міжнародним) органом винахіднику та засвідчує пріоритет, авторство і право власності на винахід (корисну модель чи промисловий зразок);
- б) дозвіл, який видається власником об'єкта інтелектуальної власності (ліцензіаром), захищеного або незахищеного патентом, зацікавленій стороні (ліцензіату) і підтверджує його право використовувати винахід на певних умовах (протягом певного часу і за певну плату);
- в) інформація, що отримана завдяки досвіду та випробуванням, яка не є загальновідомою чи легкодоступною на день укладення договору про трансфер технологій, є істотною, тобто важливою та корисною для виробництва продукції та/або надання послуг;

г) документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі.

2. Ліцензія - це:

а) документ (свідоцтво), що видається компетентним урядовим (міжнародним) органом винахіднику, підтверджує його авторство та засвідчує монопольне право на використання винаходу;

б) дозвіл, який видається власником об'єкту інтелектуальної власності (ліцензіаром), захищеного або незахищеного патентом, зацікавленій стороні (ліцензіату) і підтверджує його право використовувати винахід на певних умовах (протягом певного часу і за певну плату);

в) інформація, що отримана завдяки досвіду та випробуванням, яка не є загальновідомою чи легкодоступною на день укладення договору про трансфер технологій, є істотною, тобто важливою та корисною для виробництва продукції та/або надання послуг;

г) документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі.

3. Відомості будь-якого характеру (оригінальні знання), які охороняються режимом комерційної таємниці та можуть бути предметом купівлі-продажу чи обміну (передачі) для використання у практичній діяльності (виробництві) - це:

а) ліцензія;

б) патент;

в) ноу-хау;

г) науково-технічна інформація.

4. Відповідно до методології ЮНКТАД трансферт технологій - це:

- а) системний науковий аналіз властивостей технологій та їх складових, які впливають з їх правової охорони, стану ринків технологій, їх складових та продукції, патентної та ліцензійної ситуації, що склалася щодо них, характеру виробництва продукції;
- б) система взаємовідносин споживачів технологій та їх складових і/або конкуруючих між собою постачальників цих складових, спрямованих на задоволення суспільних і державних потреб у відповідних технологіях, їх об'єктах та продукції, виготовленої з їх застосуванням;
- в) передача систематизованих знань для випуску відповідної продукції, використання відповідного процесу або надання відповідних послуг;
- г) дозвіл на використання технологій або їх об'єктів, наданий у договорі про трансфер технологій особою (особами), якій (яким) належать майнові права на зазначені технології та/або їх об'єкти.

5. Основними каналами міжнародного трансферту технологій є:

- а) вертикальний, горизонтальний та конгломеративний;
- б) міждержавний, міжфірмовий, внутрішньофірмовий та міжнародно-інвестиційний;
- в) прямий та непрямий;
- г) комерційний та некомерційний.

6. Спеціалізована установа ООН, діяльність якої спрямована на розвиток збалансованої і доступної міжнародної системи інтелектуальної власності - це:

- а) Комітет ООН із захисту інтелектуальної власності;

- б) Організація Об'єднаних Націй із захисту інтелектуальної власності;
- в) Всесвітня організація інтелектуальної власності;
- г) Комісія ООН із захисту інтелектуальної власності.

7. Дія Угоди про ТРІПС поширюється на наступні об'єкти інтелектуальної власності:

- а) винаходи і промислові зразки;
- б) товарні знаки і географічні позначення;
- в) топології (топографії) інтегральних мікросхем;
- г) всі відповіді є правильні.

8. Дія Угоди про ТРІПС не поширюється на наступні об'єкти інтелектуальної власності:

- а) винаходи та промислові зразки;
- б) топології (топографії) інтегральних мікросхем, товарні знаки та географічні позначення;
- в) конфіденційна інформація;
- г) корисні моделі і фірмові найменування.

9. «Кодекс поведінки у сфері передачі технологій» було розроблено:

- а) Конференцією ООН з питань торгівлі і розвитку;
- б) Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури;
- в) Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку;
- г) Всесвітньою організацією інтелектуальної власності.

10. Інформаційна мережа, яка охоплює всю Європу і націлена на здійснення конкурентоспроможних на світовому ринку досліджень та розробок невійськового призначення - це:

- а) TACIS;
- б) EUREKA;
- в) COST;
- г) INNO.

Контрольні питання:

1. Особливості орієнтації України на залучення до процесів техноглобалізму.
2. Реалії та перспективи України на світовому ринку технологій.
3. Значення концептуальних принципів при ґрунтуванні вітчизняної моделі технологічного відродження України.

Тема 8. Міжнародне виробниче кооперування.

Анотація: Дана тема присвячена вивченню основних положень, цілей, принципів Угоди про партнерство та співробітництво між Європейським союзом та Україною. **Визначенню** поняття, цілей міжнародного кооперування виробництва, методів співробітництва в кооперуванні, виробничо-технологічного співробітництва. В темі розглядаються торгово-економічні процеси, пов'язані з реалізацією кооперованої продукції, післяпродажне обслуговування техніки як найбільш розвинутої сфери налагодження коопераційних зв'язків в Україні.

План семінарського заняття:

1. Угода про партнерство та співробітництво між Європейським Союзом та Україною.
2. Основні цілі, положення принципи Угоди.
3. Економічне партнерство: торгівля, режим найбільшого сприяння, генералізована схема преференцій, відсутність кількісних обмежень, свобода транзиту, підприємство та інвестиції, захист інтелектуальної власності, платежі та рух капіталів.
4. Виробниче кооперування в Україні.
5. Поняття, цілі міжнародного кооперування виробництва.
6. Методи співробітництва в кооперуванні.
7. Виробничо-технологічне співробітництво.
8. Торгово-економічні процеси, пов'язані з реалізацією кооперованої продукції.
9. Післяпродажне обслуговування техніки як найбільш розвинута сфера налагодження коопераційних зв'язків в Україні.

Навчальні завдання:

1. Визначити основні принципи партнерства України з Європейським Союзом. Розглянути цілі Угоди.
2. Розглянути поняття, цілі міжнародного кооперування виробництва.
3. Ознайомитися з системою післяпродажного обслуговування техніки в Україні.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Україна, маючи космічний потенціал, розвиває міжнародні коопераційні відносини у сфері космічного співробітництва з Європейською космічною агенцією зі спільної розробки технологій супутникового зв'язку. Це свідчить про розвиток міжнародного виробничого кооперування в наступній сфері:

- a) співробітництво в сфері виробництва;
- б) торгово-економічне співробітництво у сфері реалізації кооперованої продукції;

- в) співробітництво у післяпродажному обслуговуванні;
- г) науково-технічне співробітництво.

2. Реалізація підрядного договору між українським АТ «Укрмаши» та російським АТ «Роскосмос», за яким виконавець (АТ «Укрмаши») за дорученням замовника (АТ «Роскосмос») та за його технічною документацією виконує певні роботи з виробництва компонентів, які є складовою частиною продукції замовника, і зобов'язується здати їх результат замовникові, відноситься до наступної форми міжнародного виробничого кооперування:

- а) підряд;
- б) спільне виробництво;
- в) спільне підприємство;
- г) спільний проект.

3. Обмін певною кількістю компонентів з наступною зборкою готової продукції на підприємстві одного або двох партнерів (українського заводу «Чернігівавтодеталь» та російського автомобілебудівного підприємства ОАО «Горьковський автомобільний завод») з попереднім рішенням питань стандартизації, уніфікації та типізації окремих комплектуючих, розробкою технічних умов, встановленням обсягів виробництва відноситься до наступної форми міжнародного кооперування:

- а) підряд;
- б) спільне виробництво на основі спеціалізації;
- в) спільне підприємство;
- г) спільний проект.

4. Форма міжнародного кооперування, згідно з якою в країні замовника (Вірменія) іноземним підприємством (підприємство України) споруджується об'єкт виробництва, і воно несе повну відповідальність за зазначений об'єкт - терміни та якість його будівництва, вчасність поставок обладнання та матеріалів і надання пов'язаних із введенням об'єкту послуг - це:

- а) підряд;*
- б) спільне виробництво;*
- в) спільне підприємство;*
- г) спільний проект.*

5. Співпраця підприємств - самостійних юридичних осіб декількох країн (авіаційного об'єднання ім. Антонова (Україна), ВАТ «Рибінські мотори» (Росія) і НВО «Агат» (Білорусь)) у виробництві певної кінцевої продукції (літаків нового покоління) на умовах спеціалізації господарської діяльності партнерів, організації виробництва проміжної продукції; узгодження технічних параметрів готових виробів і їх частин з урахуванням стандартів країн - кооперантів; координації діяльності партнерів та регулярних довгострокових договірних відносин між ними, - це:

- а) міжнародна виробнича спеціалізація;*
- б) міжнародна виробнича кооперація;*
- в) спільне підприємство;*
- г) міжнародна стандартизація.*

6. Реалізація Програми заходів щодо російсько-української співпраці юридично самостійних та незалежних підприємств зі спільного виготовлення кінцевої продукції (перспективних літаків сімейства Ан-124), що передбачає

безпосередні виробничі зв'язки між партнерами, базується на організації виробництва проміжної продукції; узгодженні технічних параметрів продукції з урахуванням стандартів країн - кооперантів; координації діяльності партнерів та регулярних довгострокових договірних відносинах між ними, свідчить про поглиблення виду міжнародних економічних відносин:

- а) міжнародна спеціалізація;
- б) міжнародне кооперування;
- в) міжнародна міграція;
- г) міжнародна торгівля.

7. Формування при Донецькій ТПП регіональної інфраструктурної організації, що сприяє розвитку підприємництва в промисловості, забезпечує розвиток коопераційних зв'язків промислових підприємств і надання інформації з приводу потреб, техніки, технологій між покупцями й постачальниками, обмін якої лежить в основі формування стійких зв'язків між учасниками, в т.ч. зарубіжними, свідчить про створення:

- а) Агенції з уніфікації;
- б) Центру субконтрактації;
- в) Комітету зі стандартизації;
- г) Центру компетенції.

8. Форма міжнародного виробничого кооперування, як спосіб організації виробництва, що використовує поділ праці між закордонними партнерами: контрактором (замовником) — українським підприємством зі складання з мінімально необхідними власними виробничими потужностями і російськими субконтракторами (постачальниками) - спеціалізованими підприємствами,

що виробляють комплектуючі, виконують роботи, послуги - це:

- а) субконтрактація;
- б) консорціум;
- в) спільне підприємство;
- г) спільний проект.

9. Франко-російський проект з розробки і створення навчально-тренувального літака нового покоління МІГ-АТ, в який увійшли з російського боку МАПО «МИТЬ», з французької - фірми SNECMA (виробник авіаційних двигунів) і Sextant Avionique (виробник сучасної авіоніки) на основі наявності у сторін певних прав і обов'язків у підготовці і реалізації спільного проекту, спільного залучення й акумулювання ресурсів і коштів, створення системи гарантій для учасників, повного збереження самостійного прибутку, було реалізовано на основі тимчасового статутного об'єднання підприємств для досягнення його учасниками певної спільної господарської мети за формою:

- а) субконтрактації;
- б) франчайзингу;
- в) спільного підприємства;
- г) консорціуму.

10. До міжнародних організацій, що здійснюють правове регламентування міжнародних економічних відносин у сфері міжнародного виробничого кооперування, відносяться:

- а) ФАО;
- б) ПРООН;
- в) СЕК ООН;

г) ЮНЕП.

Контрольні питання:

1. Вплив технічного прогресу на міжнародну торгівлю України.
2. Механізми міжнародного трансферу технологій.
3. Державне регулювання трансферу технологій.

Тема 9. Трудова еміграція та іміграція.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності міжнародної міграції як складової загально інтеграційного процесу, обставин еміграції робочої сили з України. В темі розглядаються напрямки сучасних міграційних потоків, характерні риси міжнародної міграції в сучасних умовах розвитку світового господарства, особливості сучасного розвитку ринку праці.

План семінарського заняття:

1. Умови та мотиви трудової міграції у трансформаційний період.
2. Поняття, сутність міжнародної міграції як складової загальноінтеграційного процесу.
3. Обставини еміграції робочої сили з України.
4. Характер і структура міграційних процесів.
5. Економічні та професійні мотиви міграції.
6. Інституційні регулятори зовнішньої української міграції.
7. Міждержавні угоди України з країнами – потенційними споживачами української робочої сили.
8. Принципи міжнародного права, що забезпечують політичні та соціальні гарантії працівникам-емігрантам.
9. Концепція створення в Україні Національної служби міграції.
10. Правові засади і функції Національної служби міграції.
11. Співробітництво України з Міжнародною організацією з міграції (МОМ).

Навчальні завдання:

1. Визначити сутність міжнародної міграції населення як складової загально інтеграційного процесу.

2. Розглянути спонукальні причини міграції населення. Напрямки сучасних міграційних потоків.
3. Розглянути міждержавні угоди України з країнами - потенційними споживачами української робочої сили.
4. Ознайомитись з принципами міжнародного права, що забезпечують політичні та соціальні гарантії працівникам-емігрантам.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Еміграція являє собою:

- а) повернення емігрантів на батьківщину;
- б) виїзд із країни;
- в) повернення інтернованих цивільних осіб, депортованих, евакуйованих, полонених;
- г) в'їзд у країну.

2. Імміграція являє собою:

- а) повернення іммігрантів на батьківщину;

- б) повернення імігрантів на батьківщину із відновленням громадянства;
- в) повернення інтернованих цивільних осіб, депортованих, евакуйованих, полонених і т.д.;
- г) в'їзд у країну.

3. Репатріація являє собою:

- а) повернення імігрантів на батьківщину;
- б) виїзд із країни;
- в) повернення імігрантів на батьківщину із відновленням громадянства та повернення інтернованих цивільних осіб, депортованих, евакуйованих, полонених;
- г) в "їзд у країну.

4. За формою міграція може бути:

- а) легальна;
- б) індивідуальна;
- в) трудова;
- г) релігійна.

5. Міжнародним трудовим мігрантом вважається особа, яка переселилася до іншої країни з метою знайти роботу на:

- а) 1 місяць і більше;
- б) 6 місяців і більше;
- в) 1 рік та більше;
- г) невизначений термін.

6. Залежно від характеру причин, МТМ може бути:

- а) безповоротна;
- б) добровільна;
- в) циркуляційна;
- г) змішана.

7. Залежно від каналів міграції, МТМ може бути:

- а) внутрішньо корпоративна;
- б) повторна;
- в) добровільна;
- г) прихована.

8. Залежно від приналежності до прикордонної зони, МТМ може бути:

- а) міграцією малого міграційного кругу;
- б) внутрішньо корпоративна;
- в) трудова;
- г) циркуляційна.

9. Згідно із класифікацією міжнародних трудових мігрантів ООН, прикордонні працівники - це:

- а) трудові мігранти, найняті на роботу на прибережній установці, яка перебуває під юрисдикцією країни, громадянами якої вони не є;
- б) трудові мігранти, які, проживаючи в одній країні, залежно від характер виконуваної ними роботи, змушені переїхати в іншу країну на короткий проміжок часу (пілоти, водії й ін.);
- в) мігранти, які допущені в країну для наземної праці на певний проміжок часу, для роботи винятково в рамках конкретного проекту, який реалізується в цій країні;
- г) трудові мігранти, які посилаються своїми наймачами на обмежений проміжок часу в певну країну з метою виконання в ній конкретних обов'язків або функцій.

10. Згідно із класифікацією міжнародних трудових мігрантів ООН, працівники цільового наймання - це:

- а) трудові мігранти, які посилаються своїми наймачами на обмежений проміжок часу в певну країну з метою виконання в ній конкретних обов'язків або функцій;
- б) мігранти, які допущені в країну для наземної праці на певний проміжок часу для роботи винятково в рамках конкретного проекту, який реалізується в цій країні;
- в) трудові мігранти, які, проживаючи в одній країні, залежно від характеру виконуваної ними роботи, змушені переїхати в іншу країну на короткий проміжок часу (пілоти, водії й ін.);
- г) мігранти, робота яких залежить від сезонних умов і виконується протягом певної пори року.

11. Трудові мігранти, які відряджаються своїми наймачами на обмежений проміжок часу в певну країну з метою виконання в ній конкретних обов'язків або функцій - це:

- а) сезонні працівники;
- б) працівники, робота яких пов'язана з переїздами;
- в) трудящі на проєкті;
- г) працівники цільового найму.

12. Селективна функція МТМ передбачає:

- а) зміцнення цілісності глобального простору на основі розвитку міграційно - економічних і соціальних зв'язків між країнами;
- б) поділ країн (національних економік) з погляду поточного стану й перспектив розвитку;
- в) розподіл трудових ресурсів між країнами, інтеграційними угрупованнями, регіонами світу;
- г) що рух трудових ресурсів супроводжується фінансовими й матеріальними (товарними) потоками.

13. Політика натуралізації:

- а) пов'язана з регулюванням соціальних мереж мігрантів; захист інтересів діаспор і ін.;
- б) стосується умов надання громадянства легальним іммігрантам, політика щодо громадянства;
- в) стосується проблем адаптації мігрантів, розв'язання етнічних, расових, релігійних проблем та ін.;
- г) виражає ставлення до емігрантів, надання прав на в'їзд і створення умов для повернення, особливості контролю за нелегальною еміграцією.

14. Україною були підписані такі міжнародні угоди:

- а) Конвенція про захист прав людини й основних свобод;
- б) Конвенція про статус біженця;
- в) Європейська конвенція про правовий статус працівників-мігрантів;
- г) всі відповіді правильні.

15. Політика соціальної інтеграції:

- а) контроль за транзитними міграційними потоками;
- б) стосується умов надання громадянства легальним іммігрантам, політика щодо громадянства;
- в) стосується проблем адаптації мігрантів, розв'язання етнічних, расових, релігійних проблем;
- г) пов'язана з регулюванням соціальних мереж мігрантів, захист інтересів діаспор.

Контрольні питання:

1. Механізми регулювання, контролю міграції робочої сили.
2. Обґрунтування економічного ефекту міграції робочої сили.
3. Масштаби і напрямки міграції робочої сили.

Тема 10. Регулювання міжнародної економічної діяльності.

Анотація: Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності, необхідності та цілей державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. В темі розглядаються правові засади регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. Ознайомленню студентів з основними формами, методами та інструментами впливу держави на функціонування зовнішньоекономічного сектора.

План семінарського заняття:

1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної політики України.
2. Поняття, сутність, необхідність та цілі державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. Об'єкти регулювання.
3. Сучасне зовнішньоекономічне становище України.
4. Правові засади регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.
5. Загальна характеристика органів державного регулювання ЗЕЗ в Україні.
6. Структура Департаменту державної політики у сфері зовнішньої торгівлі України апарат державного регулювання ЗЕЗ у промислово розвинутих країнах.
7. Порядок та умови встановлення правового режиму щодо іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні.
8. Методи та інструменти регулювання ЗЕЗ.
9. Механізм регулювання за допомогою економічних, адміністративних, митно-тарифних і нетарифних методів, інструментів валютного регулювання ЗЕЗ.
10. Антимонопольне регулювання як заходи законодавчого регулювання ЗЕЗ.

11. Митне регулювання, як складова частина державного регулювання ЗЕЗ.
12. Поняття митного тарифу, його види.
13. Методи визначення митної вартості товару.
14. Міжнародні товарні номенклатури.
15. Нетарифні методи регулювання: квотування, ліцензування як оперативні міри.
16. Валютне регулювання як складова частина державного регулювання ЗЕЗ.
17. Валютна політика: поняття, види, цілі та інструменти.
18. Органи валютного регулювання в Україні.
19. Форми і завдання валютного регулювання.
20. Порядок ліцензування банківських операцій з іноземною валютою.
21. Організація вивозу і ввезення на територію України банкнот іноземних держав, бланків дорожніх чеків міжнародних платіжних засобів та бланків інших чеків.

Навчальні завдання:

1. Визначити особливості зовнішньоекономічної політики, поняття, сутність, необхідність та цілі державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.
2. Розглянути правові засади регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.
3. З'ясувати основні форми, методи та інструменти впливу держави на функціонування зовнішньоекономічного сектора.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;

4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Активне сальдо платіжного балансу збільшиться, якщо в Україні:

- a) відбудеться виплата заборгованості за пенсіями;
- б) прискоряться темпи економічного зростання;
- в) оберуть нового президента.

2. Українські виробники харчування зазнають втрат внаслідок масового імпорту. Який метод торгової політики українським виробникам Ви запропонували б застосувати для обмеження імпорту:

- a) імпортний тариф;
- б) імпортну квоту;
- в) бюджетну субсидію.

3. Багатостороннє державне регулювання міжнародної торгівлі здійснюється:

- a) урядом країни в односторонньому порядку без погодження або консультацій з її торговими партнерами;
- б) в випадках взаємної торгівлі;
- в) коли торгова політика погоджується і регулюється багатосторонніми угодами.

4. Якщо Україна мала країна щодо споживання бавовни, то введення імпортного тарифу на цей товар призведе:

- а) до зростання цін на бавовну на світовому ринку;
- б) падання цін на бавовну на світовому ринку;
- в) не вплине на світові ціни на бавовну.

5. За характером мита бувають:

- а) сезонні, антидемпінгові, компенсаційні;
- б) автономні, конвенційні, преференційні;
- в) імпортні, експортні, транзитні.

6. Ефективний митний тариф:

- а) різновид змінних мит, ставки яких залежать від обсягів імпортних товарів та комплектуючих до них;
- б) реальний рівень мита на кінцевий товар з урахуванням субсидій на виробництво комплектуючих товарів;
- в) реальний рівень мит на кінцеві товари, розраховані з урахуванням рівня мита, накладених на імпортні вузли і деталі цих товарів.

7. До фінансових методів торгової політики України належать:

- а) субсидії, кредитування, демпінг;
- б) торгові угоди, правові режими, технічні бар'єри, субсидії;
- в) субсидії, кредитування, ліцензування.

8. Види ліцензій:

- а) генеральні, глобальні, разові;
- б) автоматичні, генеральні, глобальні, разові;
- в) генеральні, глобальні, індивідуальні, колективні, тимчасові.

9. Форми протекціонізму:

- а) селективний, галузевий, колективний, прихований;
- б) тарифний та нетарифний;
- в) односторонній, двосторонній, багатосторонній.

Контрольні питання:

1. Економічна роль тарифів та їх вплив на економіку країни.
2. Некономічні методи регулювання міжнародної економічної діяльності.
3. Зовнішньоекономічна політика України на сучасному етапі.

Тема 11. Україна у світових інтеграційних процесах.

Анотація: Дана тема присвячена визначенням перспектив гео економічної конфігурації та інтеграційної стратегії України. Розглядаються проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків та основні вектори інтеграційної політики держави.

План семінарського заняття:

1. Вектори інтеграції України у світове господарство.
2. Перспективи гео економічної конфігурації та інтеграційна стратегія України.
3. Поняття, сутність міжнародної інтеграції та економічний потенціал України.
4. Інтеграція України в Європейський Союз – пріоритетний вектор інтеграції.
5. Взаємозв'язок міжнародної інтеграційної стратегії та внутрішніх економічних перетворень в Україні.
6. Визначення правильного балансу стосовно геостратегічного трикутника «США – Європейський Союз – Росія».
7. Загальна характеристика експортного потенціалу України.
8. Основні вектори диверсифікації конкурентоспроможних зовнішньоекономічних зв'язків.
9. Домінанти формування експортного потенціалу та пріоритетні напрями державної імпоротної політики.
10. Стратегія експортної зорієнтованості України.

Навчальні завдання:

1. З'ясувати сутність інтеграційної політики держави.
2. Визначити особливості інтеграційних процесів в Україні.

3. Розглянути поняття, сутність, характеристику експортного потенціалу України, та визначити основні домінанти та пріоритетні напрями державної інтеграційної політики.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Згідно з законодавством України, зовнішньоекономічна діяльність – це:

- а) діяльність суб'єктів господарської діяльності України, що має місце за межами території України;
- б) діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами;
- в) система взаємовідносин суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, що регулюється міжнародним економічним правом;
- г) діяльність суб'єктів господарювання інших держав, що має місце на території України, та діяльність українських суб'єктів господарювання на території інших держав.

2. Принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва, згідно з законодавством України, полягає у:

- а) праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки та здійснювати цю діяльність в будь-яких формах, які прямо не заборонені чинними законами України і тієї країни, з суб'єктом якої здійснюється зовнішньоекономічна діяльність;
- б) праві суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки та здійснювати цю діяльність в будь-яких формах, які прямо не заборонені чинними законами України; обов'язку додержувати при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності порядку, встановленого законами України; виключному праві власності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на всі одержані ними результати зовнішньоекономічної діяльності;
- в) праві суб'єкта самостійно визначати особливості використання основних положень міжнародного економічного права; обов'язку додержувати при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності порядку, встановленого законами України; виключному праві власності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на всі одержані ними результати зовнішньоекономічної діяльності;
- г) всі відповіді правильні.

3. Найвищим органом, що здійснює державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, є:

- а) Уряд України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Адміністрація Президента України;
- г) Конституційний суд України.

4. До спеціальних імпорتنих процедур, що застосовуються в Україні, належать:

- а) застосування процедури міжнародних торгів або аналогічних їм процедур; режим попередніх імпорتنих депозитів, що вносяться у банки; запровадження тимчасової надбавки до діючих ставок ввізного мита на деякі товари;
- б) режим попередніх імпорتنих депозитів, що вносяться у банки; встановлення обсягів повернення валютної виручки;
- в) встановлення режиму найбільшого сприяння;
- г) застосування процедури підвищення ставок ввізного мита; режим авансованих платежів в банки України при здійсненні операції імпорту.

5. У разі досягнення платіжним балансом України критичного стану застосовується, як виняток, процедура:

- а) скасування надбавки до діючих ставок ввізного мита, спираючись на Податковий кодекс країни;
- б) запровадження змін та скасування тимчасової надбавки до діючих ставок ввізного мита на деякі товари, яка спирається на норми відповідних статей Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року;
- в) запровадження тимчасової надбавки до діючих ставок ввізного мита на деякі товари, яка спирається на норми відповідних статей Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року;
- г) тимчасова відміна всіх ввізних мит на деякі товари та послуги.

6. У відповідності до Угоди щодо створення СНД (1991р.) Україна:

- а) разом з Російською Федерацією, Білоруссю є правонаступником СРСР по виконанню його угод;
- б) передала право правонаступництва Російській Федерації;
- в) частково визнала свої права та обов'язки (тільки відносно об'єктів власності за кордоном);
- г) відмовилась від виконання угод, які пов'язані з кордонами України.

7. Регулювання ЗЕД в Україні здійснюється за допомогою:

- а) законів України; актів тарифного і нетарифного регулювання; економічних заходів оперативного регулювання в межах законів України; рішень недержавних органів управління економікою, які приймаються за їх статутними документами в межах законів України; угод, що укладаються між суб'єктами ЗЕД і які не суперечать законам України;
- б) законів України; актів тарифного і нетарифного регулювання; економічних заходів оперативного регулювання в межах законів України; рішень міжнародних організацій, які приймаються за їх статутними документами; угод, що укладаються між суб'єктами ЗЕД і які не суперечать законам України;
- в) законів України; актів тарифного і нетарифного регулювання; економічних заходів оперативного регулювання в межах законів України; рішень спеціальних комісій, які створюються на виконання рішень Кабінету Міністрів України; угод, що укладаються між суб'єктами ЗЕД і які не суперечать законам України;
- г) законів України; актів тарифного і нетарифного регулювання; актів міністерств та відомств, які беруть участь у міжнародній економічній діяльності; рішень міжнародних організацій; угод, що укладаються між суб'єктами ЗЕД і які не суперечать законам України;

8. Згідно з Конституцією України міжнародні договори, які ратифіковані парламентом держави:

- а) підлягають апробації в національній економіці;
- б) є складовою національного законодавства;
- в) мають редагуватися у випадку змін зовнішнього середовища;
- г) мають відповідним чином кореспондувати з національним законодавством.

9. Міжнародні договори України з економічних, торговельних, науково – технічних, гуманітарних та інших питань укладаються від імені:

- а) Уряду України;
- б) Президента України;
- в) Голови Верховної Ради України;
- г) Міністра з економічного розвитку та торгівлі.

10. Загальноекономічні (про економічне та науково – технічне співробітництво) договори, з загальних фінансових питань, з питань надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, підлягають:

- а) затвердженню Президентом України;
- б) ратифікації;
- в) затвердженню Головою Верховної Ради України;
- г) затвердженню Кабінетом Міністрів України.

Контрольні питання:

1. Вектори інтеграції України у світове господарство.

2. Перспективи гео економічної конфігурації та інтеграційна стратегія України.
3. Взаємозв'язок міжнародної інтеграційної стратегії та внутрішніх економічних перетворень в Україні.
4. Диверсифікація експортного потенціалу України.

Тема 12. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва.

Анотація: Дана тема присвячена вивченню формування економічної єдності світу, поглибленню інтернаціоналізації світового господарства. В темі розглядається транснаціоналізація світової економіки, глобальні інвестиційні цикли. Особливу увагу приділено проблемам модернізації економіки України в умовах глобалізації.

План семінарського заняття:

1. Нова модель економічного розвитку України в контексті глобалізації.
2. Конструктивна модель розвитку України в умовах входження країни в етап економічної стабілізації.
3. Неоліберальна модель України в контексті глобальної стратифікації країн.
4. Основні аспекти щодо відновлення дієздатності української держави.
5. Принципові ознаки та характерні риси глобалізації як суспільно-економічного процесу.
6. Пріоритетні напрями та форми економічної модернізації в Україні.
7. Логіка формування національного капіталу з погляду можливості реалізації імпортно-замінної зовнішньоекономічної стратегії країни.

Навчальні завдання:

1. Надати визначення поняття глобалізація.
2. Розглянути основні проблеми економічної єдності світу і глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин.

3. Визначити пріоритетні напрями та форми економічної модернізації в Україні.

Форми контролю:

1. тестування;
2. усне чи письмове опитування;
3. розбір конкретних ситуацій та вправ;
4. схематичне зображення матеріалу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Перевірити результати вивчення рекомендованої літератури за допомогою контрольних питань або тестових завдань, наведених нижче.

Питання і завдання:

1. Процес поступового утворення універсального світового середовища ринкової діяльності завдяки зниженню та скасування країнами тарифних та нетарифних регуляторів зовнішньої торгівлі, лібералізації руху факторів виробництва та розвитку транснаціональних господарських структур –це:

- а) глобалізація;
- б) інтернаціоналізація;
- в) регіоналізація.

2. Відзначити основні принципи глобального підходу до вивчення й аналізу проблем розвитку політичної, економічної, соціальної, культурної сторін життя людства:

- а) цілісний погляд на систему взаємозв'язків людини, суспільства і природи;

- б) розуміння системи взаємозв'язків як кризової;
- в) розробка проблем керування кризовим явищем.

3. Регіоналізація щодо процесу глобалізації є:

- а) супереччя;
- б) мотив;
- в) прискорювач.

4. Причини і мотиви транснаціоналізації господарської діяльності:

- а) впровадження природоохоронних програм;
- б) поширення прогресивних технологій;
- в) максимальна утилізація ресурсів.

5. Негативні аспекти впливу транснаціоналізації на Україну, як державу:

- а) погодження на часткову або повну втрату суверенітету;
- б) підвищення рівня економічної взаємозалежності;
- в) перелив технологій та прогресивних методик організації виробництва.

6. Перспективи процесу глобалізації:

- а) індикативне планування міжнародної економіки;
- б) уникнення подвійного оподаткування;
- в) поширення прогресивних технологій.

7. Чи має Україна режим вільної торгівлі з ЄС:

- а) так;
- б) ні.

8. Спільне розв'язання економічними засобами таких глобальних проблем розвитку:

- а) безпека виробничої діяльності;
- б) наслідки катастроф;
- в) техногенні ускладнення.

Контрольні питання:

1. Проблеми формування нової економічної моделі після кризового розвитку України.
2. Різна спрямованість впливу глобалізації на розвиток України та галузей її сучасного виробництва.
3. Взаємозв'язок міжнародної інтеграційної стратегії та внутрішніх економічних перетворень в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Андросова Т.В., Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник.- Харків: «Видавництво Форт», 2013.- 400с.
2. Чернега О.Б., Маловичко А.С., Матвєєва В.Ю. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник.- Львів: «Магнолія 2006», 2012.- 544с.

Допоміжна

1. Кухарська Н.О., Харічков С.К. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник.- «Одісей», 2007.- 456 с.
2. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник / за ред. І.В. Багрової. - К.: «Центр навчальної літератури», 2004.- 384 с.
3. Новицький В.С. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник.- К.: КНЕУ, 2003.-948 с.
4. Герасимчук, В. Г. Міжнародна економіка [Текст] : навч. посіб. / В. Г.Герасимчук. - К.: Знання, 2009 . - 302 с.
5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т. М. Циганкова. — Вид. 2-ге, без змін. — К.: КНЕУ, 2006. — 660 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної Служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Європейський вибір України [елек. ресурс]. – Режим доступу: <www.minjust.gov.ua/7g.html>.
3. Офіційний веб-портал Національного інформаційного центру зі співробітництва з ЄС у сфері науки і технологій [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://www.frb-nip.kiev.ua/>>.